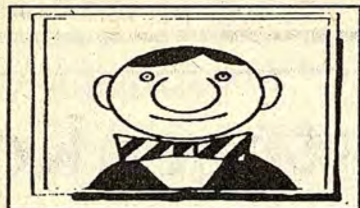

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania IV • 3 - 9 maja 1993 r. • nr 18 (52) • cena 3 rb.

MYŚLI W PIGUŁCE

II Zjazd ZPB przeszedł już do historii. Teraz - po ożywionej i twórczej, nie pozbawionej elementów krytycznych dyskusji - czas na intensywne działania organizacyjne i merytoryczne.

Gdybyśmy chcieli w sposób lapidarny sformułować ocenę 2-letniej kadencji, można powiedzieć bez obawy o przesadę: to była duża, pożyteczna, wszechstronna praca. Trzeba nam cenić ją tym bardziej, że wszystko rodziło się z gruzów i popiołów.

Nowy wysiłek tysięcy ludzi skupionych w Związku powinien przynieść jeszcze lepsze, dojrzalsze owoce. Tego nam trzeba. To osiągniemy zbiorową działalnością zawodową i społeczną.

1791

ŚWIĘTO 3 MAJA

Z jaką myślą przychodzi nam dzisiaj stanąć wobec wydarzeń sprzed dwustu lat? Wtedy historia obdarowała nas wolnością, a jednocześnie postawiła podobne zadania, z którymi musieli uporać się nasi przodkowie: budowę państwa prawa, rezygnację z partyjnych egoizmów na rzecz dobra wspólnego, uczciwość w pełnieniu urzędów publicznych, poszanowanie wszystkich obywateli i ich równość wobec prawa (bez względu na status społeczny, religię i narodowość).

Twórcy Uchwały Rządowej, podjętej 3 maja 1791 r. wierzyli, że kładą tym aktem fundament pod państwo obywatelskie. Chociaż przemoc i zdrada doprowadziły do upadku nie tylko Konstytucji, lecz także ostatecznej zagłady państwa, to dzieło nie zostało zapomniane nigdy. Dla wielu pokoleń pozostało drogowskazem - dla wszystkich, którzy chcieli odbudowy Polski silnej i dobrze rządzonej.

Zaborcom nie udało się także wymazać jej ze świadomości Polaków, chociaż kolejne rozbiory wydawały się wyznaczać kres polskim ambicjom narodowym. Zaborcy sądzili, że to rozwiązanie ma charakter ostateczny. W tajnym artykule dołączonym do traktatu rozbiorowego, podpisanego przez Rosję, Prusy i Austrię 26 stycznia 1797 r. trzy mocarstwa zobowiązały się usunąć to wszystko, co mogłoby nieść ze sobą pamięć Królestwa Polskiego i nigdy nie używać jego nazwy, "która ma zostać odtąd na zawsze zniesiona".

Podobne tajne klauzule podpisywali kolejni nasi wrogowie. Ostatni znany dokument tego typu ratyfikowali 23 sierpnia 1939 r. hitlerowski i sowiecki ministrowie - Joachim Ribbentrop i Wiaczesław Mołotow. Z suwerennością żadnego innego państwa w Europie nie walczono tak zaciekle. Dlatego 3 Maja - wspomnienia o mądrej reformie państwa, możemy obchodzić także jako święto ludzi wytrwałych, którzy - nieraz wbrew wielu przeciwnościom losu - nie zwątpili w możliwość lepszego urządzenia narodowego domu. Na szczęście zawsze tacy byli i są wśród nas.

Andrzej Grajewski.

LIST

Piętno tragicznego losu

Nieraz odbywają się dyskusje nad nazwą naszego "Głosu". Rozmyślając na ten temat, doszłam do wniosku, że nazwa każdej gazety ma odzwierciedlać jej treść w możliwie najdoskonalszy sposób. Wspaniałe są tytuły "Kurier Polski", "Słowo Ojczyste", "Głos Ojczysty". A jednak powracam do tytułu: "Głos znad Niemna". Zdawałoby się, że to takie proste i powszechne słowa, a wywołują ogrom wspomnień i wrażeń związanych z Niemnem, grodami, miasteczkami i wsiami, gdzie większość z nas się urodziła i wychowała. Tu działały oddziały powstańcze. Tutaj zostały nasze korzenie. Tu właśnie odradzamy swą polskość.

Gazeta nasza jest jak pierwsze dziecko; bowiem uczymy się wychowywać, nie mając doświadczenia, niezbędnej wiedzy i wyposażenia. Jako "pierwsze dziecko" cieszy się szacunkiem i miłością wśród czytelników. Powierzamy jej swoje radości i zmartwienia, zwątpienia i ból oraz nadzieję i wiarę w lepsze jutro. Czy nasze dzieci pozbędą się piętna tragicznego losu?

Tak, często prowadzimy dyskusje nad tym, jak ma nazywać się ulica, plac, gazeta... A jakie są imiona polskich dzieci? Jakże często słyszymy polskie nazwiska, a imiona rosyjskie! Czy nadal nasze dzieci będą Iwanami i Tatianami, czy już Januszami i Teresami? Zastanówcie się nad tym młodzi rodzice!

Danuta Krupica
Lida

Czym jest dla mnie Polska?

MIARY patriotyzmu

Kim jestem? Białorusinem? Polakiem? A czy to takie ważne? Ja - tutejszy. Urodziłem się w wiosce, gdzie jest większość prawosławnych i kilka rodzin katolickich. Tuż obok leży wieś Sielawicze z kościołem; ona zalicza się do miejscowości polskich. Tu przeszło moje dzieciństwo i młodzieńcze lata.

Od babci i matki nauczyłem się polskiego pacierza, od ojca - pilności w nauce i pracy oraz katechizmu dziecka: "Kto ty jesteś?"; od nauczyciela miejscowej szkoły powszechnej pana Stanisława Jagiełło - wiedzy o kraju ojczystym, jego historii i kulturze. Do tej pory mam zeszyty i podręczniki z roku szkolnego 1938-39. Dotąd pamiętam treść modlitw, które odmawiały dzieci przed i po lekcjach oraz codziennego powitania sztandaru szkolnego. Wszystko to zostaje w pamięci i sercu.

Później była wojna w 1939 r., po niej zniszczenie inteligencji polskiej (nawet komunistów), deportacje na Syberię setek tysięcy Polaków (i nie tylko ich), okupacja niemiecka.

Po wojnie nieco zmienił się stosunek władz sowieckich do Polaków. W czasie repatriacji wielu mieszkańców Sielawicz zdecydowało się wyjechać do Polski, by nie zostać pod rękami bolszewików. Drudzy powiedzieli: "Nie rzucim ziemi skąd nasz ród" i pozostali.

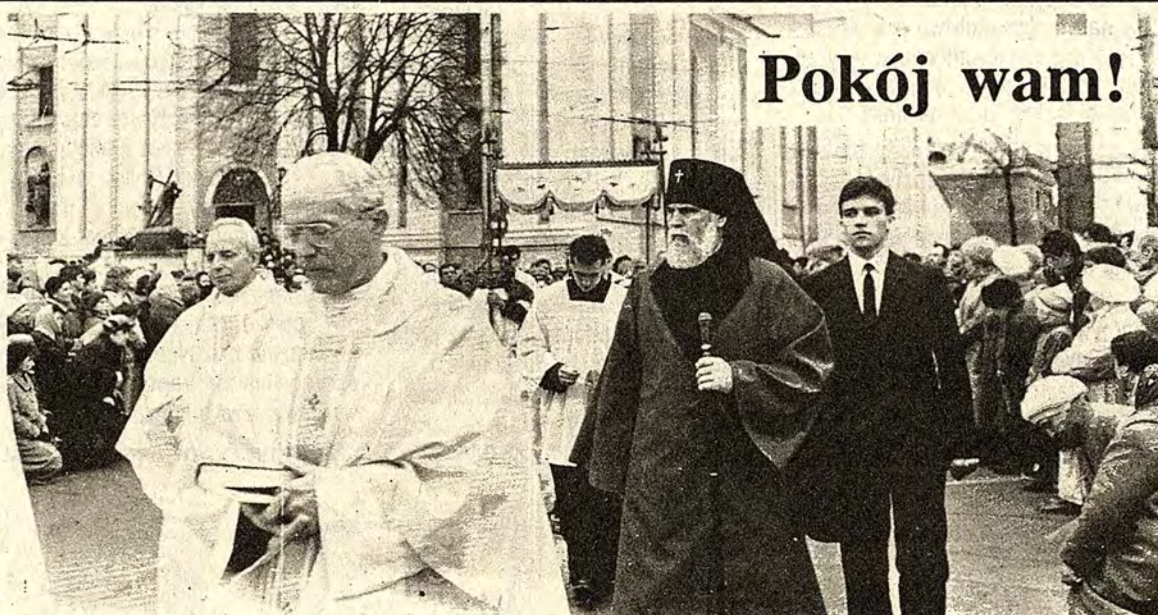
Czas nie stał w miejscu. Odbudowa, organizacja kołchozów, służba w wojsku, praca na niższych szczeblach władzy, studia w akademii rolniczej. Później - żmudna i ciężka wieloletnia praca na wsi. Dziesięć nagród (odznaczeń) państwowych i... prawie tyle samo chorób chronicznych.

Kochając swoją Białoruś, rozwojowi której oddałem życie, jestem patriotą Ojczyzny mojego dzieciństwa - Polski. Mam bibliotekę literatury polskiej, przez 20 lat prenumerowałem nasze gazety i czasopisma, regularnie słuchałem radia z Warszawy. Dość dobrze znam historię polską, wydarzenia z wojny wyzwoleńczej 39-45 r., gospodarcze osiągnięcia i problemy kraju. Drogie są mi imiona tych postaci, które działały oraz wzbogaciły kulturę i białoruskiego i polskiego narodów - Mickiewicza, Orzeszkowej, Rodziewiczówny, Moniuszki, a także tych, którzy walczyli "Za wolność naszą i waszą"

1. Imponującymi dla mnie są cechy charakteru Polaków - religijność, miłosierdzie, gościnność, ofiarność i duch rycerski w czasie wojny, głęboki patriotyzm, szacunek dla krewnych i rodaków. Natomiast ujemnymi cechami u części Polaków - teraz,

ciąg dalszy na str. 2

Pokój wam!

Fotoreportaż zamieszczamy na stronie 3

UWAGA CZYTELNICY!

WKRÓTCE zaczniemy publikować materiały z II Zjazdu ZPB

MIARY patriotyzmu

ciąg dalszy ze str. 1

w wolnej Ojczyźnie, przy demokratycznym ustroju - jest za mało wytrwałości, tolerancji dla władz.

2. Obowiązkami Polaków na obczyźnie są: udział w organizacjach polonijnych, nauczanie dzieci i wnuków mowy polskiej, zachowanie zwyczajów, obrzędów, pieśni ludowych, wizyty w dawnej Ojczyźnie, pomoc w rozwoju kraju macierzystego ze strony Polaków zamieszkujących w bogatych krajach.

3. Polska i wszyscy Polacy w kraju mają obowiązki wobec swoich rodaków zagranicą.

* pomoc w szkoleniu nauczycieli i wychowawców, wydaniu podręczników i słowników, co bardzo trudno zrobić na miejscu, np. na Białorusi;

* w miarę wzbogacania się kraju fachowa i materialna pomoc w odbudowie pomników kultury polskiej na Białorusi, Litwie i innych krajach (kościołów, zamków, cmentarzy, muzeum itd.);

* aby Polak na Białorusi mógł zaprenumerować polską gazetę, kupić książkę, obejrzeć program polskiej TV;

* aby dla każdego było tanie i przyjemne odwiedzenie krewnych i znajomych w Polsce, a także zwiedzenie Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Poznania, Gdyni, Oświęcimia;

* aby zgodna polityka graniczno-celna obu rządów złagodziła falę spekulacji, przemytu itp.;

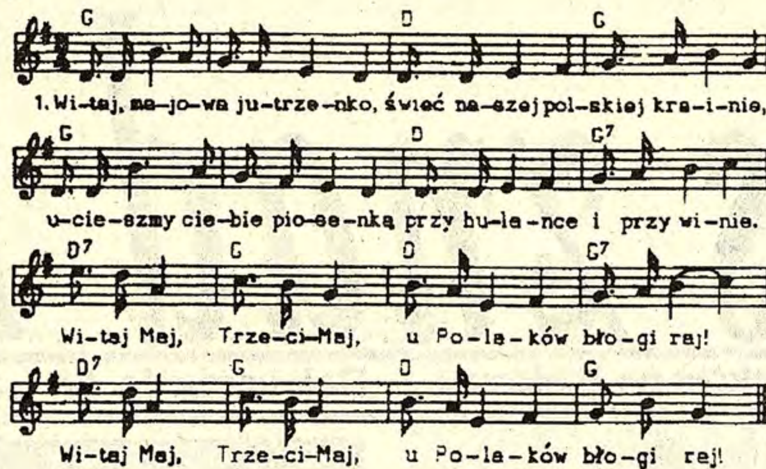
* pragnę, aby granica polsko-białoruska nie rozdzielała, a łączyła bratnie narody, żeby nigdy nie było między nami terytorialnych problemów.

Jestem za odrodzeniem kultury, zwyczajów, starych tradycji polskich na Zachodzie Białorusi. Pocieszającym faktem jest to, że polityczne poglądy ZPB i BNF "Odrodzenie" są zbliżone.

Dobrze by było, aby serdeczne sąsiedzkie stosunki między Polską, Litwą i Białorusią - odpowiadające naszej wspólnej historii - doprowadziły do politycznego i gospodarczego sojuszu trzech niezależnych państw i narodów.

Edward Oroczko
rejon Słonimski

Witaj, majowa jutrzenko

TRZECI MAJ

2. Nierząd braci naszych cisnął, gnuśność w ręku króla spała,

a wtem Trzeci Maj zabłysnął i nasza Polska powstała.

Wiwat Maj, piękny Maj, wiwat wielki Kołłątaj!

Wiwat Maj, piękny Maj, wiwat wielki Kołłątaj!

3. Tam w łazienkach jest ruina, w której Polak pamięć chował,

tam za czasów Konstantyna, szpieg na nasze łzy czatował.

I gdy nadszedł Trzeci Maj, kajdanami brzęczał kraj.

I gdy nadszedł Trzeci Maj, kajdanami brzęczał kraj.

4. W piersiach rozpacz uwięziona, w listopadzie wstrząsła serce,

wstaje Polska z grobu łona, pierzchają dumni morderce.

Błysnął znowu Trzeci Maj i już wolny błogi kraj.

Błysnął znowu Trzeci Maj i już wolny błogi kraj.

W kilku zdaniach

Podczas pertraktacji gruzińsko-rosyjskich ustalono, że wojska rosyjskie będą stacjonowały w Gruzji do 1995 roku.

* * *

Eksperci USA oraz przedstawiciele Rosji, Białorusi i Ukrainy przygotowują projekt pełnej likwidacji skutków katastrofy Czernobylskiej oraz odbudowy gospodarczej przyległych do elektrowni terenów.

* * *

Obecnie w szeregach komsomołu Białorusi jest... 250 osób. Jeszcze pięć lat temu organizacja ta liczyła półtora miliona członków.

* * *

W dniach 25-28 marca odbył się w Białymstoku "Festiwal Przyjaciół" dwóch zaprzyjaźnionych teatrów: Teatru Akademickiego im. J. Kupały (Mińsk) i Dramatycznego Teatru im. A. Węgierki (Białystok).

* * *

Przygotowany przez mińskich piwowarów nowy gatunek piwa "Bursztyn Białorusi" uzyskał brązowy medal na międzynarodowych targach w Soczi.

* * *

Prezydent Lech Wałęsa zadecydował, że pierwszy peugeot - 405, zmontowany w Lublinie zostanie przekazany Komendzie Policji w Lipnie.

* * *

Po 34 latach władze Korei Południowej wypuściły ostatniego jeńca z czasów wojny koreańskiej. 76-letniego Li In-Mo powitały w Korei Północnej milionowe tłumy.

OBYWATELE z "importu"

Jeszcze do niedawna cudzoziemiec zamierzający wstąpić w związek małżeński z partnerem z Polski musiał pokonywać wiele biurokratycznych barier. Obecnie procedura jest prosta: wystarczy, iż złoży on w Urzędzie Stanu Cywilnego zapewnienie, iż nie jest spokrewniony z partnerem, dostarczy akt urodzenia i paszport z ważną wizą oraz wydane w jego kraju zaświadczenie o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa.

W 1992 r. polskie obywatelstwo przyznano 1552 osobom, przy czym można założyć, że co najmniej w połowie wypadków powodem złożenia wniosku była chęć zawarcia małżeństwa z obywatelem bądź obywatelką RP.

Zgodnie z polskim prawem cudzoziemka, która zawarła związek małżeński z obywatelem Polski, otrzyma obywatelstwo, jeśli w ciągu trzech miesięcy od dnia ślubu zawiadomi o tym właściwy organ, który następnie wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

Mężczyzna poślubiający Polkę, aby nabyć obywatelstwo polskie musi przejść normalną procedurę. Aby zostać pełnoprawnym obywatelem RP musi mieszkać tu co najmniej 5 lat.

Właściwie nikt w Polsce nie wie, ile zawiera się małżeństw mieszanych; nikt nie prowadzi takiej statystyki.. Dane są rozproszone po urzędach stanu cywilnego.

W województwie gdańskim ślubów tzw. par mieszanych odbywa się stosunkowo dużo. Najwięcej zawierają ich Niemcy i Szwedzi oraz Włosi. Zdarzają się również Francuzi i Anglicy. Na ogół panowie młodzi są znacznie starsi od swych wybranek. Różnica 20 lat nie dziwi nikogo.

W Krakowie w ub. roku udzielano 25 ślubów mieszanych. W większości wypadków pan młody był obywatelem przeważnie kraju wysokouprzemysłowionego Zachodu (W. Brytania, USA, Kanada). Najstarszy pan młody miał 70 lat. Stwierdzono wzrost mieszanych polsko-niemieckich małżeństw.

Obywatelki krajów byłego ZSRR wychodzą za mąż w Polsce, chcąc zdobyć obywatelstwo i uciec przed nędzą. Nie próbuje się nawet maskować fikcyjności wielu tych małżeństw. Do wrocławskiego USC zgłosiła się niedawno para: siedemdziesięcioletni Polak oraz trzydziestoletnia, wykształcona i z dobrym zawodem Rosjanka. Wzięli ślub, podczas którego ona zwracała się cały czas do oblubieńca per "proszę pana".

W wypadku innej, polsko-ukraińskiej pary następnego dnia zrozpaczony polski mąż zadzwonił USC z prośbą o unieważnienie małżeństwa, gdyż po nocy poślubnej zastał na stole pożegnalną kartkę od żony, która zniknęła gdzieś w Polsce.

Zgłaszające się do ślubu kobiety z dawnego Związku Radzieckiego chcą załatwić tę formalność jak najtaniej. Zapewniają, że doskonale znają język polski i nie potrzeba żadnego tłumacza. Gdy jednak muszą powtarzać formułki prawne, okazuje się, że polski handlowy jest niewystarczający do zawarcia związku małżeńskiego.

Ostatnio, w związku z otwarciem granicy i wzmożonym ruchem turystycznym, pojawiają się małżeństwa "tymczasowe". Mieszkańcy przygranicznych miejscowości, głównie wdowcy, przywożą sobie zza wschodniej granicy "żonę", która za 50-60 dolarów miesięcznie gotowa jest prowadzić dom i świadczyć usługi seksualne. W Przemyślu "żonę na miesiąc" na bazarze można "kupić" za 1 mln. złotych.

Dla mieszkańców dawnego ZSRR najpewniejszym i najprostszym sposobem uzyskania karty stałego pobytu jest zawarcie związku małżeńskiego z obywatelem polskim. Z taką praktyką spotykają się często pracownicy w Legnicy, w której nadal przebywa wielu Rosjan.

Żaden z polskich urzędów nie bada, czy te mieszane małżeństwa rzeczywiście tworzą nowe rodziny. Często mówi się o fikcyjnym charakterze tych związków. Jeden z oficerów Komendy Rejonowej Policji w Legnicy podał nawet cenę z grudnia ub. r. - 2 mln. zł. Dzisiaj "oblubieniec" kosztuje 5 mln. zł.

Zdaniem policji niektóre małżeństwa polsko-rosyjskie mogą być przykrywką dla działalności przestępczej, szczególnie dla transferu i lokowania w Polsce tzw. brudnych pieniędzy.

Według tygodnika "Wprost"

Postscriptum

Ludzie - przy pomocy różnych metod i narzędzi starają się naprawiać świat porosły mchem wieków. Dzień po dniu (często w amoku) macerują swe otoczenie, ociosują ziemię i obłoki, wabią szczęście blade jak tarcza Księżyca.

Sens naszego istnienia można wyrazić wzorem pozornie abstrakcyjnym jak wieczność, suchym jak pustynne piaski, chłodnym jak wysokogórskie szczyty. Może to być teoria geometrycznej figury, budowy, funkcji, korelacji. Pitagorejczycy odpowiadali na pytania dotyczące świata i jego elementarnych składników, że "liczbom zawdzięczamy jego kształt i ład". One są podstawową zasadą i siłą kierującą, z nich wykluwa się nowa jakość, one przenikają nas i uwodzą urodą, wyrażają wszystko, co staje się istotą syntezy i analizy.

Ci filozofowie traktowali liczby, jako rzecz pierwszą w całej naturze, pierwiastki liczb jako pierwiastki bytu, niebiosa jako harmonię. Bez nich wszystko - twierdzili - byłoby bezgraniczne, niejasne i niepojęte.

W rzece czasu i miarach dokonań odbija się gra przeciwieństw. Najważniejsze z nich to: granica i bezkres, parzyste i nieparzyste, jedność i mnogość, kierunek w prawo i w lewo, pierwiastek męski i żeński, spokój i ruch, linia prosta i krzywa, światłość i ciemność, dobro i zło, kwadrat i figura podłużna.

Dla zwolenników tej szkoły filozofia liczb była ważniejsza, niż logika słów. Całe istnienie, wszystkie jego odnogi, zakola, dopływy i zalewy, całą spienioną wodę życia i niewidzialne siły napędzające nurt strumieni usiłowano wyrazić w postaci liczb.

Matematyka życia - może to faktycznie cała złożona istota rzeczy?

M. Suchożebrski

Ja jestem światłością świata...

WIELKANOC - to pierwsze i najdawniejsze święto w Kościele, największy i najwspanialszy dzień od chwili, gdy Bóg stworzył świat.

Uroczystość zmartwychwstania - to zawsze znak nadziei, która każe oczekiwać zwycięstwa prawdy i miłości oraz innych wartości wypełniających nasze życie.

"I jak w Adamie wszyscy umierają, tak w Chrystusie wszyscy ożywieni będą" - mówi św. Paweł Apostoł. Zawsze, a zwłaszcza dzisiaj Jezus Zmartwychwstały jest symbolem pokonania zła i grzechu, wskrzeszenia z niewiary i umocnienia ducha dla zawarcia "Nowego Wiecznego Przymierza" z Bogiem.

Na pamiątkę i ku czci tej osłoniętej nocą tajemnicy, na całej polskiej Ziemi obchodzi się rezurekcje. Oprócz nas świętują ją też w Austrii i w niektórych diecezjach Niemiec. Nie wiadomo od kiedy i przez kogo został wprowadzony ten obrzęd do liturgii Kościoła, ale pierwsze wspomnienie o *nim* znajduje się w Rytuale Piotrkowskim z XIII wieku.

Pewna starsza pani opowiadała mi, jak kultywowano tę piękną tradycję w Grodnie przedwojennym. W Wielką Sobotę, o godzinie 7 wieczorem inaugurowała ją uroczysta wojskowa msza w kościele garnizonowym z udziałem żołnierzy różnych formacji, oficerów i ich rodzin. O tej samej porze na podwórku kościoła pobrygidzkiego szła procesja sióstr Nazaretanek i świątecznie wystrojonych uczennic. Dopiero o 12 w nocy dzwony na wieżach farnego kościoła obwieszczały przyjście Chrystusa Zmartwychstałego i wyruszała z niego procesja dookoła placu przed kościołem. Parafie pobernardyńska i franciszkańska odprawiały rezurekcje w Niedzielę Wielkanocną o 6 rano, ściągając pod swoje mury mieszkańców okolicznych wsi.

Później musiało upłynąć ponad 50 lat, by ta dawna piękna tradycja triumfalnie wróciła na ulice grodzieńskiej starówki, symbolizując tak długo oczekiwany powrót do normalności.

W niedzielę, na dawnym placu Batorego przed Katedrą zaczęły gromadzić się tłumy ludzi. O godzinie 8 radośnie odezwały się dzwony z wieży katedralnej podkreślając wielkość święta - chwilę triumfalnego przyjścia Jezusa Zmartwychwstałego. Ze schodów starego kościoła wyruszyła uroczysta procesja.

POKÓJ WAM!

Rezurekcja w Grodnie

Zgodnie z obyczajem poprzedzało ją dwóch ministrantów, niosących figurę Jezusa i Paschał, czyli wielkanocną świecę, która jest jakby uosobieniem słów Chrystusowych: "Ja jestem światłością świata. Kto za mną idzie, nie będzie chodził w ciemności, lecz będzie miał światło życia".

Podobnie jak wiele lat temu wzdłuż dawnego placu, na oczach tysięcy wzruszonych Grodnian zostały przeniesione feretrony z obrazami świętych, przeszły szeregi kapłanów i sióstr zakonnych z biskupem - ordynariuszem, Aleksandrem Kaszkiewiczem. W rękach miał on monstrancję z Najświętszym Sakramentem, wyniesionym z grobu Pana Jezusa dla podkreślenia - zgodnie z tradycją - tajemnicy, że to sam Chrystus Zmartwychwstały jest z nami.

Starsze dziewczyny w niebieskich strojach maryjnych tworzyły łańcuch "żywego różańca", a maluchy w białych komunijnych sukieneczkach sypały kwiaty przed najświętszym Sakramentem.

To, co dla innych krajów katolickich jest pięknie prezentującą się tradycją religijną, staje się dla nas przeżyciem i wydarzeniem o charakterze szczególnym. Lata ucisku, walki z Kościołem i jego pasterzami, jawny i tajny zakaz odprawiania obrzędów są jeszcze świeże w pamięci obecnego pokolenia. Dlatego rezurekcja, odbywająca się w samym centrum miasta, wywołuje u ludzi tak wiele różnorakich uczuć i emocji: wzruszenie, radość, dumę, a czasem zwykłą ciekawość.

W tym kilkutysięcznym tłumie trudno byłoby znaleźć twarz obojętną, nawet wśród milicjantów niezbędnych przy kościele, jako wcielenie powszechnie czuwającej władzy. Byli wyraźnie zaciekawieni i na pewno spokojni - podobne wydarzenia nie wróżą niebezpieczeństwa, wręcz odwrotnie - niosą pokój i zgodę.

Cóż, cieszmy się wszyscy razem, że powoli powracają do nas święta i że jest tak dużo tych, którzy chcą przeżyć je w radości. Dawna prawda głosi: "Gdzie z życia znika świąteczność, tam zagrożone jest człowieczeństwo". Więc starajmy się poprzez odrodzenie duchowe wzrastać w swym człowieczeństwie. Niech na tej drodze będzie gwiazdą prowadzącą Zmartwychwstały Chrystus.

Laura Michajlik

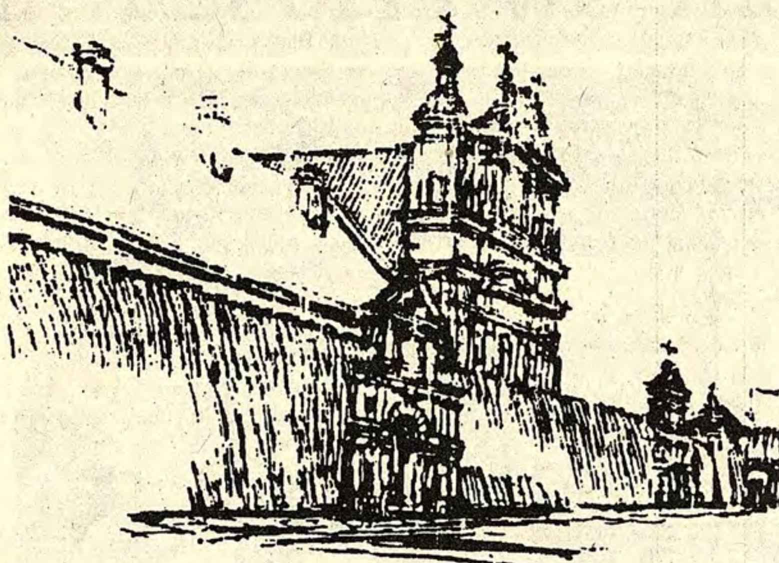

3.05 - Uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski.

6.05 - Święto Św. Apostołów Filipa i Jakuba.

7.05 - Święto NMP.

8.05 - Uroczystość Św. Stanisława, Głównego Patrona Polski

MATKA BOŻA - królowa Polski

Jest to święto patronalne całej Polski. Wiele krajów wybrało Maryję za patronkę swoich narodów, m.in. Etiopia, Węgry, Francja, Portugalia. Polska uczyniła to w sposób szczególny, ustami króla Jana Kazimierza przed obrazem Matki Boskiej Łaskawej w katedrze lwowskiej 1 kwietnia 1656 r.

Nuncjusz papieski Vidoni proklamował Maryję Królową Korony Polskiej i dodał do litanii loretańskiej wezwanie: "Królowo Korony Polskiej, módl się za nami", co zaakceptował papież Pius X dekretem z 29 listopada 1908 r. Na prośbę biskupów polskich papież Pius XI wyznaczył w 1923 r. święto Królwej Polski na 3 maja, łącząc je z inną ważną dla nas datą, tj. proklamowaniem Konstytucji 3 Maja.

Do rozpowszechnienia tytułu przyczyniła się relacja Jezuity włoskiego - Juliusza Mancinellego, któremu Matka Boska, objawiając się, miała powiedzieć: "Nazywaj mnie Królową Polski".

s. Mirosława

INFORMACJA ZJAZDOWA

PLAN PRACY Zarządu Głównego Związku Polaków na Białorusi na 1993 rok

Dokończenie z poprzedniego numeru

NR	WYKAZ PRAC	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN WYKONANIA
	IV. PROBLEMATYKA ZWIĄZANA Z KULTURĄ		
1.	Poparcie dla starań o nadawanie programówradiowych i telewizyjnych w języku polskim na terenie całej Białorusi	Prezes ZG ZPB	luty
2.	Wystawianie sztuk w "Teatrze Lalek" w Grodnie w języku polskim.	Oddział Miejski	maj
3.	Republikański festiwal zespołów polskich w Grodnie	Dział Kultury	23 maja
4.	Kontynuacja pracy Komitetu Mickiewiczowskiego		przez cały rok
5.	Utworzenie Komitetu organizacyjnego do obchodów uroczystości związanych z jubileuszem Kościuszkowskim (1994-1996)	Michał Dobrynin	czerwiec
6.	Uczestnictwo w Festiwalu piosenki polskiej w Witebsku	Wiceprezes ds. Kultury	maj
7.	Wystawa malarzy polskiego pochodzenie w Grodnie	Stanisław Kiczko	maj
8.	Tworzenie "Bibliotek Polskich" w siedzibach oddziałów rejonowych ZPB	Prezesi Oddziałów	styczeń - październik
9.	Budowa pomnika Adama Mickiewicza w Grodnie		grudzień
	V. PROBLEMATYKA OCHRONY ZABYTKÓW I MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ		
1.	Prace porządkowe na cmentarzach	Prezesi Oddziałów	kwiecień - listopad
2.	Prace remontowe na cmentarzach żołnierzy polskich poległych: - w roku 1918-21 - w roku 1939 - powstańców z lat 1831 i 1863	Prezesi Oddziałów	kwiecień - listopad
3.	Umieszczenie tablic pamiątkowych na miejscach walki i męczeństwa narodu polskiego	Tadeusz Malewicz	maj - październik
4.	Pomoc w budowie pomnika "Ofiarom stalinizmu" na Grodzieńszczyźnie	Tadeusz Malewicz	styczeń- grudzień
5.	Ekshumacja żołnierzy polskich, rozstrzelanych w 1939 r. koło Grodna	Oddział Miejski	maj - wrzesień
6.	Uroczyste wmurowanie tablicy pamiątkowej w twierdzy Brzeskiej	Michał Dobrynin	4 września

NR	WYKAZ PRAC	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN WYKONANIA
	VI. ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE		
1.	Wszechstronna pomoc oddziałom w obwodach		
	- Witebskim		
	- Mohylewskim	Prezes ZG ZPB	
	- Homelskim	Wiceprezes	
	- Brzeskim		
	- Mińskim		
	- Grodzieńskim	Wiceprezes	
2.	Założenie Stowarzyszenia żołnierzy AK	SPK	kwiecień
3.	Założenie klubu studenckiego	Wiceprezes	marzec
4.	Rozpoczęcie budowy kosztem państwa białoruskiego "Centrum Kultury Polskiej" w Grodnie	Prezes ZG ZPB	wrzesień
5.	Zjazd Związku Polaków na Białorusi	Prezes	24-25 kwietnia
6.	Uzyskanie u władz miejskich i rejonowych pomieszczeń pod siedziby oddziałów ZPB	Prezesi Oddziałów	luty - wrzesień
7.	Załatwienie prenumeraty "Magazynu Polskiego" na II półrocze 1993	Redaktor Eugeniusz Skrobocki	kwiecień
	VII. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE		
1.	Utworzenie biura turystycznego	Dział gospodarczy	kwiecień
2.	Organizacja przewozów międzynarodowych	Dział gospodarczy	sierpień
3.	Organizacja wyrobów towarów przemysłowych	Dział gospodarczy	maj
4.	Otwarcie 3 sklepów	Dział gospodarczy	czerwiec
	VIII ZAGADNIENIA SPORTOWE		
1.	Zawody sportowe wśród dzieci klas polskich	K.S. "Batory" Dział Oświaty	luty- marzec
2.	Imprezy sportowe według planu K.S. "Batory".	K.S. "Batory"	przez cały rok

Prezes Związku - **Tadeusz Gawin**

Wiceprezes - **Tadeusz Malewicz**

NA II ZJAZD ✱ Informacja o ZPB

Dokończenie z poprzedniego numeru

N p/p	ODDZIAŁY	ILOŚĆ CZŁONKÓW	PREZES	ADRES DOMOWY I TELEFONY
	BRZESKI OBWODOWY ODDZIAŁ im. R. TRAUGUTTA			
32	BRZEŚĆ	812	ANTONI PILIPCZUK	224016 BRZEŚĆ ul. MOPRA 19-22 tel: 8-016-22-5-62-18 tel: 8-016-22-3-61-86 (biuro)
33.	REJON BRZESKI	29		
	a) ŻABINKA	29	PIOTR OSTROWSKI	225110ŻABINKA tel: 2-29-69
34.	BARANOWICZE	1000	TERESA SILIWOŃCZYK	225320 m. BARANOWICZE ul. SOWIECKAJA 154-30 tel. 8-016-34-5-84-05
35.	REJON BARANOWICZE	190		
	a) ISZKOLDŹ	100	HELENA ABRAMOWICZ	225365 m. ISZKOLDŹ
	b) NOWA MYSZ	90	JANINA KRAPIWINA	225331 w. NOWA MYSZ ul. BARANOWICZSKA 12 tel: 3-12-24
36.	BEREZA	30	HALINA NOWIK	225210 m. BEREZA ul. SUWOROWA 22 tel: 2-28-92
37.	KOBRYŃ	60	JANINA KUCHTA	225860 m. KOBRYŃ uL DZIERŻYŃSKIEGO 50-38 tel: 2-24-51
38.	PIŃSK	80	WIKTOR MOSTEK	225710 m. PIŃSK ul. IRKUCKO-PIŃSKIEJ DYWIZJI 31-14 tel: 2-61-46
39.	REJON PIŃSKI	50		
	a) ŁOGISZYN	50	KS. MIROSŁAW ŻŁOBIŃSKI	225740 m. ŁOGISZYN ul. OKCIABRSKAJA 23 tel: 716-95
40.	REJON KAMIENIECKI	135		
	a) PELISZCZE	75	HALINA MICKIEWICZ	225054 w. PELISZCZE
	b) WYSOKIE	60	MIECZYSŁAW MECZYKOWSKI	225080 m. WYSOKIE ul. SOCIALISTYCZES-KAJA 8-3 tel: 51-3-53
41.	REJON PRUŻAŃSKI	139		
	a) RÓŻANY	45	EUGENIA JARMUCYK	225140 RÓŻANY zauł. KOMSOMOLSKI 1-1 tel: 31-9-20
	b) SZERESZEWO	94	WANDA LICKIEWICZ	225175 m. SZERESZEWO ul. PRUŻAŃSKA 100
	HOMELSKI OBWODOWY ODDZIAŁ			
42.	HOMEL (GOMIEL)	31	WIACZESŁAW ZOBNIN	246018 GOMIEL ul. 50 LAT GOMSIEL-MASZA 28-8 tel: 8-23-2-54-56-30 57-63-17 (pr.)
43.	MOZYR	80	TAMARA SAFIŃSKA	247760 m. MOZYR ul. J. KOŁASA 7-33 tel: 8-023-51-2-30-40
44.	SWIETŁOGORSK	10	SIERGJUSZ GIRYŁOWICZ -OLSZEWSKI	247400 m. SWIETŁOGORSK ul. PUSZKINA 2-56 tel: 8-023-42-2-06-81
	MIŃSKI OBWODOWY ODDZIAŁ "POLONIA"			
45.	MIŃSK	500	TADEUSZ TARASIEWICZ	220050 MIŃSK ul. WORONIAN-SKOGO 15/2-94 tel: 8-017-2-24-00-06
46.	NIEŚWIEŻ	100	WANDA NIŻEWICZ	222620 m. NIEŚWIEŻ ul. SYROKOMLI 7 tel: 8-017-70-55-630
47.	BEREZINO	15	WALENTYNA WISZNIEWSKA	223310 ul. OKCIABR-SKAJA 10-5 tel: 8-017-15-54-326
48.	ST. WILEJKA	30	LEON KUKSINOWICZ	222410 m. WILEJKA ul. GAGARINA 11-33 tel: 8-017-71-53-527
49.	STOŁPCE	50	JADWIGA MAJŹIATO	222660 m. STOŁPCE ul. CENTRALNAJA 3a-48 tel: 8-017-17-52-189
50.	REJON STOŁPECKI	55		
	a) RUBIEŻEWICZE	30	JADWIGA KOLĘDA	222663 w. RUBIEŻE-WICZE tel. 8-017-17-35-738
	b) DEREWNOJE	25	DOROTA KOCHNOWICZ	222860 w. DEREWNOJE SZKOŁA ŚREDNIA tel: 8-017-17-58-336
51.	REJON WOŁOŻYN	11		
	a) IWIENIEC	11	JÓZEF KRUGLIŃSKI	222370 ul. ZASŁONOWA 11 tel: 53-312
	MOHYLEWSKI OBWODOWY ODDZIAŁ			
52.	MOHYLÓW	150	JERZY ŻARANOWICZ	210029MOHYLÓW bul. NEPOKORIONNYCH 79-4 tel: 8-022-2-44-22-54 (d) fax 22-15-57 (pr.)
	WITEBSKI OBWODOWY ODDZIAŁ			
53.	WITEBSK	50	ALICJA GAŁUSTOWA	210009 WITEBSK prosp. LUDNIKOWA 16-185 tel: 8-021-22-4-31-58 (sąsiad)
54.	BRASŁAW	300	WIKTOR MACULEWICZ	211970 m. BRASŁAW ul. SŁOBOCKA 33-1
55.	REJON BRASŁAWSKI	70		
	a) SŁOBUDKA	70	HELENA STELMACZONOK	211977 w. SŁOBUDKA ul. O. KOSZEWOGO 5-3 tel:8-021-53-23-887
56.	POSTAWY	70	WALENTYNA OSIPOWA	211840 m. POSTAWY ul. GAJDARA 5-11 tel: 8-022-55-2-17-17

PTN

GLORIA VICTIS

Napisał: Leszek Ratajczak

W Mińsku odbyła się kolejna sesja Polskiego Uniwersytetu Ludowego, poświęcona 130. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. Gospodarzem imprezy, zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Naukowe był jego prezes - Czesław Bieńkowski, a głównym referentem - prof. Sławomir Kalembka - rektor Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W swoim wykładzie pan profesor dokładnie przedstawił genezę powstania; skoncentrował się na wydarzeniach bezpośrednio poprzedzających walkę narodowowyzwoleńczą w 1863 r. Wiek XIX w historii narodu polskiego był burzliwy i niezwykle trudny. Właśnie w tym okresie Polacy podejmowali kolejne próby "wybicia się na niepodległość".

Po upadku Powstania Listopadowego w 1830-31 r. centrum polskiego życia kulturalnego i politycznego przenosi się do Europy Zachodniej. Tam żyli i tworzyli m.in.: Chopin, Mickiewicz, Słowacki i Norwid. Na emigracji powstały pierwsze partie polityczne.

Polacy po raz kolejny zaczęli się zastanawiać, w jaki sposób zdobyć wolność ojczyzny. Wtedy wyodrębniły się dwie koncepcje. Pierwsza - "Białych" zakładała wyczekiwanie na konflikt ogólnoeuropejski. Gdyby Zachód (głównie Anglia i Francja) wystąpił przeciw Rosji carskiej, Polacy powinni włączyć się do walki po stronie mocarstw zachodnich. Druga koncepcja związana była z obozem tzw. "Czerwonych", którzy uważali, że ciemiężony naród powinien liczyć tylko na własne siły.

Dlaczego w Powstaniu Listopadowym nie wzięli udziału chłopi? To właśnie przesądziło o jego klęsce. Odpowiedź była jednoznaczna: chłopi nie czuli się odpowiedzialni za losy kraju; nie mieli bowiem żadnych praw obywatelskich. Politycy polscy zrozumieli, że w momencie wybuchu powstania trzeba natychmiast oddać ziemię chłopom w ich władanie, nadać ludności wiejskiej prawa zrównujące ją z pozostałymi obywatelami.

Na początku lat 60. XIX stulecia zostaje osłabiona władza w imperium rosyjskim. Rosja odczuwała jeszcze skutki klęski poniesionej w wojnie krymskiej. Umiera car Mikołaj I. Władza idzie na pierwsze liberalne ustępstwa. W 1861 r. na terenie państwa rosyjskiego (do Bugu) przeprowadzono uwłaszczenie chłopów, jednak na mniej korzystnych warunkach od tych, które były głoszone przez polskich patriotów. Przejawem liberalizacji w Królestwie Polskim było też ułatwienie wyjazdów polskiej młodzieży na uczelnie Europy Zachodniej.

W tym czaie w armii carskiej dochodzi do bezpośrednich spotkań młodych Polaków z rosyjskimi rewolucjonistami. W rezultacie powstają, najpierw w Petersburgu i Moskwie, a później w Warszawie kółka polskich patriotów. Polaryzują się nastroje społeczne. W latach 1859-63 dochodzi do serii demonstracji narodowych.

Wtedy to władze rosyjskie wpadły na pomysł przeprowadzenia przymusowego poboru do wojska carskiego. Chodziło o to, by pozbyć się najbardziej "niebezpiecznego elementu" z szeregów polskich rewolucjonistów. Na wieść o brance młodzież ucieka do lasów. Zostaje podjęta decyzja o rozpoczęciu walki zbrojnej.

Wybuch powstania nastąpił w nocy z 22 na 23 I 1863 r. Na początku walka narodowowyzwoleńcza była słabo zorganizowana; brakowało broni, dowódców (trzon stanowili polacy 0 byli oficerowie armii carskiej oraz emigranci).

Rząd Narodowy, który ukonstytuował się na emigracji ogłasza manifest i wydaje pierwsze dekrety. Zgodnie z obietnicą następuje zniesienie pańszczyzny i bezwarunkowe nadanie chłopom ziemi. Car również zmienia ustawę z 1861 r. i dostosowuje ją do aktu przyjętego przez Rząd Narodowy.

Z Królestwa Polskiego walki przenoszą się również na Wschód - na tereny dzisiejszej Litwy, Białorusi i Ukrainy. Powstanie osiąga szczyt w połowie 1863 r.; wtedy to nabiera rozmachu wojna partyzancka. Zmieniają się rządy. Latem 1863 r dyktatorem powstania zostaje Romuald Traugutt - emerytowany pułkownik armii carskiej. Stara się on zreorganizować rząd oraz system kierowania walką zbrojną. Nie zapobiega to jednak ostatecznej klęsce Powstania Styczniowego. Traugutt zostaje powieszony wraz z najbliższymi współpracownikami na Cytadeli. Jednak walki z wojskami rosyjskimi toczą się do wiosny 1864 r.

Zdaniem prof. Kalembki upadek powstania nastąpił w momencie, gdy rozwijały się nadzieje na poparcie narodowowyzwoleńczej walki przez państwa zachodnie. W 1863 r. Rząd Narodowy rozwinął własną sieć stosunków dyplomatycznych. R. Traugutt jeździł ze specjalnymi misjami do Paryża. Oświadczenia Napoleona III były zachętą do kontynuowania powstania, a jednocześnie dawały nadzieje na sukces. Chociaż nie doszło do bezpośredniej pomocy ze strony państw Europy Zachodniej, w szeregach powstańczej armii walczyli ochotnicy z Francji, Włoch, Węgier i Prus.

Powstanie Styczniowe przyczyniło się do zmian w układzie sił społecznych, które miały charakter przełomowy. Dokonały się one, jako rezultat reform uwłaszczeniowych, które ostatecznie zlikwidowały system poddańczo-pańszczyźniany w Polsce. Diametralnie zmieniła się mentalność chłopów, którzy zaczynają odczuwać przynależność do jednego narodu. Rozpoczyna się proces formowania świadomości narodowej wśród ludności wiejskiej. Jednak na efekty trzeba było poczekać kilkadziesiąt lat. W XX wieku większość legionistów Piłsudskiego stanowili właśnie chłopi.

Referent zwrócił uwagę na dobrą organizację podziemnego państwa polskiego w latach 1863-64. Może świadczyć o tym fakt, że Polacy wydawali wiele gazet, ulotek, jednodniówek (razem kilkadziesiąt tytułów).

Poparcia powstańcom udzielili rodacy z zaborów pruskiego i austriackiego. Choć na tamtych ziemiach nie dochodziło do walki zbrojnej - ochotnicy wstępowali do oddziałów partyzanckich w Królestwie; zbierano też podatki na pomoc walczącym.

Kolejnym mówcą był doc. dr Wiacesław Szalkiewicz - pracownik naukowy Uniwersytetu Białoruskiego w Mińsku. W swym wykładzie przedstawił charakterystykę walk powstańczych na terenach dzisiejszej Litwy i Białorusi. Zwrócił on uwagę, że walka tylko w granicach Królestwa Polskiego skazana była z góry na przegraną. Wiedzieli o tym dowódcy powstania i dlatego 29 I 1863 r. wydali odezwę "Do braci Litwinów!", wzywającą ludność Białorusi i Litwy do wspólnej walki. Znamienny jest fakt, że przez 70 lat istnienia ZSRR o tej odezwie nie mówiono wcale.

Na terenach wschodnich zostaje utworzony rewolucyjny Rząd Białorusi i Litwy, na którego czele staje Konstanty Kalinowski. On również zwraca się do społeczeństwa o poparcie walki w Królestwie. Odezwa kończyła się słowami: "Boże, zbaw Polskę!".

Do największych bitew dochodzi na przełomie kwietnia i maja 1863 r. Wojna partyzancka obejmuje głównie gubernie: Grodzieńską, Wileńską, Mińską, Kowieńską. Do walki z powstańcami carat mobilizuje potężną armię. W Wileńskim z 10 tys. powstańców walczyło najpierw 23 tys. żołnierzy rosyjskich, a potem (w 1864 r.) nawet 140 tys.

Zdaniem doc. Szalkiewicza ten zryw narodowowyzwoleńczy sprzyjał powstaniu samodzielnego państwa białoruskiego. Podziemne struktury istniały już latem 1863 r.

Pamięć o uczestnikach walk zostaje uczczona tylko w 1933 r. na Ziemiach Zachodniej Białorusi, włączonych do Polski. Przez ostatnie dziesięciolecia zapominano o tej dacie. W 130. rocznicę wybuchu powstania spotkanie zorganizowane przez PTN było jedyną na Białorusi imprezą upamiętniającą bohaterski czyn naszych narodów.

W dyskusji wzięli udział znani uczeni białoruscy - prof. Adam Maldzis - dyrektor Centrum im. F. Skaryny, przewodniczący Międzynarodowej Organizacji Białorutenistów oraz prof. Wiaczesław Wierenicz - filolog, pracownik Instytutu Językoznawstwa Białoruskiej AN. Zaskakująca była zgodność poglądów uczonych polskich i białoruskich.

Prof. Maldzis przedstawił fakty dotyczące stosunku do Postania Styczniowego w ostatnich latach na Białorusi. Okazuje się, że ocena tego wydarzenia była bardzo ostrożna. Starano się nie zwracać większej uwagi na kolejne rocznice. W czasach względnej wolności i demokracji doceniano patriotyczny zryw narodu. Kulminacja czci Kastusia Kalinowskiego miała miejsce w latach 20. Wtedy to nakręcono o nim film, wystawiono kilka sztuk teatralnych, poświęconych bohaterowi.

Prof. Maldzis zgodził się z tezą, że Powstanie Styczniowe w znacznym stopniu przyczyniło się do ukształtowania świadomości narodowej. W walce uczestniczyli m.in. pisarze białoruscy: Fr. Boguszewicz, Dunin-Marcinkiewicz, Janko Łuczyna. Wydarzenia 1863 r. stały się natchnieniem dla innych ludzi pióra, odbiły się szerokim echem w poezji i prozie.

Profesor zaproponował zorganizowanie polsko-białoruskiego konkursu na projekt pomnika K. Kalinowskiego, który miałby stanąć w Grodnie.

Z kolei Wiaczesław Wierenicz zaapelował, aby historycy nie rozdzielali, tak jak dotychczas, powstania na ziemiach Królestwa Polskiego oraz ziemiach białoruskich i litewskich. Powstańcy walczyli razem o wspólną sprawę. Polacy, mówiąc o wydarzeniach w 1863 r. widzą przede wszystkim postać R. Traugutta, Białorusini - K. Kalinowskiego. Obydwaj dowódcy byli bohaterami narodu polskiego i białoruskiego. Tak jak przedmówcy, prof. Wierenicz podkreślił ogromny ładunek emocjonalny walki narodowowyzwoleńczej. Kolejne pokolenia wyrosły na tradycjach Powstania Styczniowego.

Podsumowując dyskusję doc. Czesław Bieńkowski zaproponował utworzenie komitetu d/s uczczenia pamięci bohaterów z 1863 r. Jest to wspólna inicjatywa PTN oraz Towarzystwa "Białoruś - Polska". Pan Bieńkowski zaprosił do udziału w komitecie uczonych polskich i białoruskich. Planowane jest odsłonięcie pomnika ofiar walki narodowowyzwoleńczej, nadanie imienia powstańców jednej z ulic w centrum Mińska.

Prezes PTN obiecał również, że jeszcze w tym roku zostanie utworzony szlak turystyczny - drogą walk Powstania Styczniowego.

PTN

MEANDRY ŻYCIA

Gospodarzem kolejnej imprezy zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Naukowe był jego prezes - docent Czesław Bieńkowski. Tematem spotkania w Domu Przyjaźni była tym razem literatura polska przełomu XIX i XX wieku. W ten sposób zainaugurowany został cykl literacki, który w tym roku akademickim obejmie jeszcze literaturę Polski międzywojennej.

Podczas sesji referat wygłosiła również Grażyna Krzyżowska. Przedstawiła ona ogólną charakterystykę polskiej literatury końca XIX - początku XX wieku. W tym okresie nastąpiło załamanie się filozofii pozytywistycznej, odejście od założeń literackich pozytywizmu. Nowy okres w historii literatury obejmuje (w przybliżeniu) lata 1891-1918. Wśród młodej elity intelektualnej szerzą się nastroje zwątpienia w sens życia, pesymizm, niewiara w rozum ludzki. Twórcy przyjmują często postawę dekadencką, charakteryzującą się brakiem wiary w wartości i ideały.

Przyczyną tego stały się narastające konflikty społeczne, a także gwałtowny rozwój nauki, który spowodował obalenie wielu uznanych za niepodważalne twierdzeń. Ponieważ pozytywizm był epoką realizmu wierzono w naukę i pracę. Teraz te wartości straciły głębsze znaczenie. Krytykuje się utylitaryzm i empiryzm. Młode pokolenie zaczyna bardziej cenić sztukę, niż naukę, wraca do haseł romantyzmu. Okres ten nazywany jest modernizmem. Termin ten stosowany był w całej Europie. Twórcy mniej lub bardziej związani ze światopoglądem modernizmu mieli ambicję dotarcia do głębszych wymiarów egzystencji człowieka, do autentycznego jądra osobowości. Chodziło bowiem o odkrycie prawdziwej natury człowieka nie zafałszowanej formułami kultury, a więc dotarcie do podświadomości odbiorcy. Dominującą filozofią tego okresu był irracjonalizm. Uzasadnienia swych postaw życiowych artyści szukali również w pesymistycznych teoriach filozoficznych Schopenhauera, Naetzche„go, Berdsona.

W sztuce dąży się do oryginalności. Zostają odrzucone wszystkie normy klasyczne, które - zdaniem modernistów - ograniczały swobodę twórczą.

W polskiej literaturze tego okresu zaobserwować możemy dwa wyraźne nurty: 1. sztuka dla sztuki, 2. polski nurt narodowy.

Pierwszy z nich związany jest z tradycją europejską. Teoretyczne założenia tego kierunku zostały podane w artykule Stanisława Przybyszewskiego - "Confiteor". Według autora sztuka jest celem samym w sobie. Stoi ona ponad życiem, oderwana jest od spraw ludzi. Nie powinna być ani patriotyczna, ani umoralniająca, ani pouczająca. Celem sztuki jest odzwierciedlenie absolutu duszy ludzkiej.

Drugi nurt w literaturze polskiej z końca XIX - początku XX wieku (często nazywanej też literaturą Młodej Polski) związany był ze specyficzną sytuacją narodu polskiego, który od ponad 100 lat znajdował się w niewoli. Najwybitniejszym przedstawicielem tego nurtu jest bez wątpienia Stanisław Wyspiański - pisarz i malarz, autor dramatu narodowego - "Wesele". Utwór ten jest próbą odpowiedzi na pytanie: czy naród polski na początku XX wieku (akcja "Wesela" toczy się w 1901 r.) jest w stanie podjąć walkę o niepodległość? Autor charakteryzuje dwie główne klasy społeczne: inteligencję i chłopów. W konkluzji dochodzi do wniosku, że Polacy pogodzili się z utratą niepodległości i nie są zdolni do wspólnej walki z zaborcami. W tym utworze znajdujemy jeszcze jedną, bardzo charakterystyczną cechę literatury modernistycznej - posługiwanie się symbolami.

Kolejny referat, wygłoszony przez Grażynę Wiśniewską z Polonijnego Centrum Nauczycielskiego w Lublinie, poświęcony był również dramatowi Wyspiańskiego. Lektorka dokonała analizy porównawczej "Wesela" z dramatem romantycznym Adama Mickiewicza "Dziady". Zdaniem pani Grażyny oba dramaty narodowe mają wiele cech wspólnych. Największą ich wartością - pomijając stronę artystyczną - jest to, że wracały do sprawy walki narodowowyzwoleńczej i zmuszały do zastanowienia się nad przyszłością narodu.

Leszek Ratajczak

CZUWAJ!

HARCERSTWO polskie

CZUWAJ!

Twórca polskiego skautingu (tak początkowo nazywało się harcerstwo) - Andrzej Małkowski 22 maja 1911 r. wydaje we Lwowie rozkaz o powołaniu trzech pierwszych drużyn: dwóch męskich i jednej żeńskiej; w przeddzień zaś zawiązało się Naczelnictwo.

W lipcu tegoż roku ukazuje się pierwszy podręcznik skautowy,jako znakomite dzieło twórcy światowego skautingu angielskiego, gen. Roberta Baden-Powella p.t. "Scouting for Boys" (przetłumaczone na język polski przez Andrzeja Małkowskiego). 15 października ukazuje się we Lwowie dwutygodnik "Skaut: pismo Młodzieży Polskiej", którego głównym redaktorem był również Andrzej Małkowski. Na pierwszej stronie tego numeru "Skauta" znalazł się wiersz Ignacego Kozielewskiego, zaczynający się od słów: "Wszystko, co nasze...", który wkrótce, odpowiednio zredagowany przez Olgę Drahonowską-Małkowską, stanie się hymnem harcerskim. W tymże numerze rozpisano konkurs na polską odznakę skautową, rozstrzygnięty w 1913 r. Jest to krzyż harcerski autorstwa ks. Kazimierza Lutosławskiego znad narwiańskiego grodu Łomży - Drozdowa.

Dynamika polskiego skautingu była tak silna, że - mimo kordonów granicznych między ówczesnymi państwami zaborczymi - ruch ten ogarnia cały kraj. Do Warszawy, Lublina, Kielc, Poznania, Grodna, Wilna i innych miast docierają emisariusze ze Lwowa. Pod koniec 1911 r. utworzono w Warszawie Naczelną Komendę Skautową, obejmującą swym zasięgiem Królestwo Polskie i Białystok (w tym Grodno).

• Długo przed pierwszą wojną światową wśród młodego pokolenia we wszystkich trzech zaborach zaczęły budzić się dążenia, wyrażające się wzmożeniem życia organizacyjnego. Miały one jeden cel - niepodległość. Tę działalność organizacyjną cechowała zarówno nadzwyczajna żywotność, jak i ruchliwość, a przede wszystkim wielostronność w poszukiwaniu właściwych dróg, wiodących do określonego celu.

Poszukiwania te doprowadziły w końcu do stworzenia organizacji o podobnych metodach działania jak w Anglii. Bardzo wcześnie przybierze ona rodzimą nazwę - harcerstwo oraz stworzy własnę metody samowychowania.

W 1912 r. ukazała się książka "Harcerstwo młodzieży polskiej", pióra Eugeniusza Piaseckiego i Mieczysława Schreibera. Autorzy zaproponowali konsekwentne wprowadzanie polskiego nazewnictwa ogniw organizacyjnych, stopni i funkcji: zastęp - zastępowy, drużyna - drużynowy, hufiec - hufcowy, harcmistrz itd.

Polskie harcerstwo wcześnie, bo już w 1913 r. wystąpiło na arenie międzynarodowej. Na III Wszechbrytyjskim Zlocie Skautów w Birmingham, nasi harcerze rozbili własny obóz, wciągnęli na maszt biało-czerwoną flagę, a drużyna reprezentacyjna występowała ze sztandarem z białym orłem na amarantowym tle. Był to symbol nieustającej walki młodzieży polskiej o narodowe wyzwolenie.

Ideowym przesłaniem harcerstwa było wcielanie w życie zasad chrześcijańskich, pozwalających wyzwolić nowego człowieka, który stałby się bratem każdego stworzenia, gotów na najwyższą ofiarę miłości za drugiego człowieka, zwłaszcza za Ojczyznę. Symbolikę tych idei najbardziej oddaje krzyż harcerski.

Trafną jego interpretację podaje dh Marian Miszczuk. - "Jego kształt jest wzorowany na orderze "Virtuti Militari", przyznawanym za szczególne męstwo i dzielność w służbie Ojczyźnie. Dewizą krzyża jest łac. maksyma "ad astra per aspera" ("ku gwiazdom przez trudy"), która wskazuje drogę ciężką, usłaną cierniami walki z własnymi słabościami, a przy tym oznacza gotowość do tej walki i

do wszelkich poświęceń, aż do męczeństwa, aż do śmierci za Ojczyznę.

Pośrodku krzyża znajduje się kółko - symbol doskonałości, do której zbliża człowieka walka z własnymi słabościami oraz wierna służba Bogu i Ojczyźnie. Lilijka wpisana w krzyż oznacza czystość intencji i czynów. Nie dla własnej korzyści, nie dla własnej wygody podejmuje się harcerz swej służby, ale ze szlachetnych pobudek, uznając wartość i słuszność idei, której chce służyć. Jak igła magnetyczna kompasu czy busoli wskazuje zawsze ten sam kierunek, tak i lilijka oznacza, że harcerz nigdy nie zapomina o swoim ideowym wyborze, o kierunku swojego życia wyznaczonym przez prawo i przyrzeczenie harcerskie. Promienie rozchodzące się od środka krzyża oznaczają, że harcerstwo stara się objąć swym działaniem jak największą liczbę dzieci i młodzieży.

Wianek z liści dębu i wawrzynu (lauru) oznacza cele do zdobycia: siłę i umiejętność, sprawność i wiedzę. Dąb symbolizuje męstwo i siłę, a laur - zwycięstwo w dążeniu do doskonałości, w służbie Bogu i Ojczyźnie; zwyciężyć w walce ze sobą, z własnymi słabościami i egoizmem. Hasło "Czuwaj!" na krzyżu, to pobudka, ostrzeżenie; oznacza gotowość harcerza do pracy nieustannej".

Harcerstwo jest więc niezależnym, apolitycznym ruchem młodzieżowym, który swoimi korzeniami sięga głęboko w narodowość polską. Stąd, gdziekolwiek na świecie grupują się Polacy, możemy dostrzec radosne oblicza chłopców i dziewcząt w harcerskich mundurach, jako tych szczególnych ambasadorów polskiej kultury i naszego jestestwa.

Nie sposób nie zauważyć również harcerskich mundurów na ulicach nadniemeńskiego grodu - Grodna. Pojawiły się one równolegle z odradzaniem się Związku Polaków na Białorusi. To wszystko ma nas wzbogacić, przyczyniać się do naszej odnowy - prawdziwej i szczerej - nie tylko politycznej, nie tendencyjnej, ale autentycznej i otwartej, generalnej odnowy naszych sumień,serc i umysłów! Jakże trafnie wyraża tę myśl Kazimierz Brodziński w wierszu:

Bądź otwarty i rzetelny,
Pomnij zawsze żeś Polakiem;
Serce czułe, umysł dzielny -
To bywało jego znakiem.
Czcij Ojczyznę zawsze, wszędzie,
Choć los na nią gromy miota,
Nie zmoże jej, gdy żyć będzie
polski język, polska cnota...

Ojciec Święty Jan Paweł II naucza: "Dzisiaj, kiedy zmagamy się o przyszły kształt życia społecznego, pamiętajcie, że ten kształt zależy od tego, jaki będzie człowiek... Naród zaś jest bogaty przede wszystkim ludźmi. Bogaty człowiekiem. Bogaty młodzieżą. W pamiętnym zaś dniu Apelu Jasnogórskiego w 1983 r. Ojciec Święty nawiązuje do harcerskiego "Czuwaj!", wywodząc jego głęboki rodowód ewangeliczny. "Co to znaczy: "czuwam"? - To znaczy, że staram się być człowiekiem sumienia. Że tego sumienia nie zagłuszam i nie zniekształcam... Wypracowuję w sobie dobro, a ze zła staram się poprawić, przezwyciężając je w sobie..." "Czuwam - to znaczy dalej: dostrzegam drugiego. Nie zamykam się w sobie... Czuwam - to znaczy: miłość bliźniego - to znaczy: podstawowa międzyludzka solidarność..."

Ten przepiękny komentarz Ojca Świętego do słowa "czuwam!" odnajduje swoją korelację w przyrzeczeniu harcerskim: "Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Ojczyźnie, nieść chętną pomoc bliźnim i być posłusznym prawu harcerskiemu."

"Trzeba więc, aby polscy harcerze - napisze Ojciec Święty w telegramie do harcerzy w Polsce i poza krajem w grudniu 1990 r. - powrócili do swych wielkich i najlepszych tradycji. Trzeba, aby się ponownie odrodził ideał harcerstwa w oparciu o chrześcijańskie wartości, służyć Bogu, Polsce i bliźnim.(...)

Modlę się więc o to odrodzenie i proszę Boga, aby to piękne zawołanie "Czuwaj", zachęcało was do nieustannej pracy nad sobą i do odpowiedzialności za wielkie wspólne dobro, jakim jest Polska.

Z serca błogosławię wszystkim wysiłkom zmierzającym do odrodzenia Związku Harcerstwa Polskiego i do połączenia wszystkich harcerek i harcerzy w Polsce i poza krajem".

Telegram ten dotarł również do drużyny harcerzy w Grodnie. Oby wody Niemna odbiły jak echo harcerskie "Czuwaj!", wieszcząc światu o odradzaniu się na tej Ziemi szlachetnych tradycji harcerstwa polskiego.

O. Jan Bońkowski
Kapucyn

BYŁO ICH trzydziestu

Zemsty za brawurowy nalot grupy "Ponurego" i wyzwolenie z pińskiego więzienia bohaterów polskiego podziemia (patrz "Głos" nr 10(44)) okupant nie odkłada na później. Szaleńczy wyczyn Polaków siał wśród okupantów strach i wyzwalał chęć odwetu.

22 stycznia 1943 r. w godzinach rannych, na polecenie Gebietskomisarza Kleina, niemiecka żandarmeria zabrała z mieszkań i miejsc pracy około 40 mężczyzn narodowości polskiej, przedstawicieli różnych warstw społecznych i zawodów. Wśród nich byli ludzie znani i ogólnie szanowani w mieście; większość w podeszłym wieku.

Osadzonych w więzieniu pińskim oprawcy nie trzymali długo. Z powiązanymi drutem rękami i zakneblowanymi gipsem ustami zawieźli ich do pobliskiego Janowa Poleskiego (dzisiaj to Iwanowo). Na żydowskim

cmentarzu rozstrzelali 30 osób. Byli to:

Bielecki Tadeusz - brak bliższych danych; **Boruń Andrzej** - marynarz, artylerzysta; **Byczkowski Stanisław** - b.st. sierżant 84 pułku strzelców poleskich; **Chybowski Antoni** - emeryt; **Danielkiewicz Ludwik** - właściciel piekarni; **Dąbrowa Antoni** - inżynier rolny; **Demecki Stanisław** - lekarz; **Dębosz Mikołaj** - st. sierżant 84 p.s. P.; **Docnik Dominik** - pracownik umysłowy; **Grabowski Józef** - robotnik; **Grzechnik Franciszek** - komornik sądowy; **Hajduk Michał** - robotnik; **Iwecki Witold** - ksiądz; **Jabłoński Stanisław** - b. st. sierżant; **Janiszewski** - brak bliższych danych; **Kaczmarczyk Bronisław** - kierownik zarządu ziemskiego; **Kuczer Marian** - b. kierownik CPW; Markiewicz Bronisław - nauczyciel; **Mikulski Aleksander** - inżynier elektryk; **Nowicki Bogusław** - pracownik samorządowy; **Prus Wincenty** - brak bliższych danych; **Paszek Ludwik** - brak bliższych danych; **Pawłowski Mieczysław** - b. pracownik samorządowy; **Puchalski Ryszard** - brak bliższych danych; **Sułkowski Zygmunt** - rolnik; **Śliwiński Felicjan** - emeryt, dyr. gimnazjum państwowego w Pińsku; **Trojanowski Stefan** - ekonomista, b. pracownik Państwowego Banku Rolnego; **Walczak** - brak bliższych danych; **Wesel (vel Wiesiołow) Michał** - rolnik; **Stawicki Bronisław** - pracownik ziemski;

Rozstrzeliwanie zakładników stanowiło powszechnie stosowaną przez okupanta formę eksterminacji w stosunku do ludności polskiej. Miało ono też na celu sterroryzowanie i zastraszenie Polaków przed masowo rozwijającym się na Zachodniej Białorusi oraz na Polesiu ruchu podziemnym, antyfaszystowskim, partyzanckim.

M. Poluchowicz
PIŃSK

3, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

16.30. «Каралеўскае паляванне». Шоу-казіно. **17.30.** Навіны. **17.40.** Беларуская літаратура. 8-ы клас. **18.15.** Дзённік Прынёмання. (Гр.)**18.25.** Гаспадар. (Гр.)**19.00.** Абласныя навіны. (Брэст). **19.10.** Партрэт на фоне часу. **19.45.** Тэра-93.**20. 05.** «Адзін і той жа вечар». Кінанарыс. **20.15.** Майстэрня. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Спартыўны тэлекур'ер. **21.55.** Тэатру — 60 гадоў. Перадача 1-я. **22.50.** Сустрэча для вас. **23.20.** НІКа. **23.35.** Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО

7.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **7.20.** Спорт-шанс. **7.50.** «Марафон-15» — малышам. **8.15.** Эльдорадо. **8.45.** Соло. **9.15.** Художественный фильм. «Берег спасения». 2-я серия. **10.25.** Новые имена. **11.05.** Премьера мультсериала «Шекспириада». Фильм 3-й. **11.35.** Тройка. Семерка. Туз. **11.45.** «Огоньку» — 70 лет. **12.25, 14.25.** Художественный фильм. «Отверженные». 1-я серия (Франция — Италия). **15.35.** Гол. **16.06.** Звездный час. **16.45.** Клуб путешественников. **17.35.** Погода. **17.40.** Судьбы моей нелегкий выбор. **18.30.** Премьера художественного фильма «Тишина». 2-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественого телесериала «Горячев и другие». 13-я серия. **22.10.** Новая студия представляет: Пресс-клуб, Бомонд. **24.00.** «Большая перемена». Художественный телефильм. 1-я и 2-я серии.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25, 10.45, 14.30.** Мульти-пульти. **7.30.** Студия «Рост». **8.00.** Премьера документального фильма «Мы были дымом». **9.30.** Публицистическая программа «45». **10.15.** Андрей Вознесенский. «Видеомы». **11.00.** Пилигрим. **11.45, 14.25.** Премьера телеэкрана. «Безумная Лори». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **12.40.** Крестьянский вопрос. **14.40.** Кабачок на Тверской. **15.40.** Премьера документального фильма «Дикая природа Америки».(США). **16.10.** Поют драматические актеры. **17.10.** Спасение 911. **18.05.** Спектакль-анекдот «Клиника». **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм. «Странные любовники». (США). **20.20.** Авторский вечер Булата Окуджавы. **21.25.** У Ксюши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Момент истины. **23.25.** Премьера телеэкрана «Жажда страсти». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** «Подводная одиссея команды Кусто». **8.45.** Польские танцы. **9.15.** Международная встреча военных оркестров. **10.00.** Близкие встречи с веселым дьяволом. **11.40.** «Династия». Серия 187.**12. 40.** Песни великой годовщины. **12.50.** Торжественный развод караулов у могилы Неизвестного солдата. **13.40.** Театр молодого зрителя. **14.30.** «Большая гонка». Художественный фильм.**17.05, 19.20.**Суд над королем.**18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Спэйтз». Сериал. **18.50.** Антенна. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.00.** Трансляция из Большого театра. **23.05.** Сейсмограф. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Капитан Конрад». Сериал. **01.05.** Горячая линия. **01.15.** Развлекательная программа. **02.15.** «Тайны Сахары». Сериал. **03.50.** Спортивная студия.

ПОЛЬША-II

9.00, 17.30, 22.00, 01.00. Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** Мы и наш дом. **10.30.**«Отец Адам». Документальный фильм. **11.00.** Музыка и слово. **11.30.** Концерт. **12.30.** «Необычный пес». Художественный фильм. **14.15, 15.45.** Документальный фильм. **15.10.** Музыкально-поэтический фильм. **16.15.** Развлекательная программа. **17.15.** Польская кинохроника. **17.25.** Программа дня. **17.40.** Музыкальная программа. **18.00.** А. Вайда о З. Цыбульском. **19.00.** Песни из фильмотеки. **20.00.** Автожурнал. **20.30.** Рок-музыка. **21.00.** «Клариса». Сериал. **22.30.** «Заботы о рае». Комедия. **00.10.** Важнейшие диалоги. **01.05.** Джаз-концерт.

4, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКОЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.50.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Ціха, ідзе запіс», «Сонечны дождж ык». Фільмы-канцэрты. **9.00.** Беларуская літаратура. 8-ы клас. **9.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.25.** Студыя «Тэлесябрына». **12.00.** Гандбол. Чэпміянат Еўропы. Жанчыны. Беларусь — Турцыя. **13.00, 17.50.** Навіны. **13.40.** «Атрад спецыяльнага прызначэння». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **15.55.** Сізбар-топ-10. **16.55.** «Рускія песні спявае Леанід Смятаннікаў. Фільм-канцэрт. **17.40.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **18.10.** «Вячэрні канал». Інфармацыйна-музычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** Эканамічная хваля. У перадачы прымае ўдзел старшыня дзяржаўнага патэнтнага ведамства Рэспублікі Беларусь В. І. Кудашоў. Прамая лінія. **20.10.** Дзяржаўны мастацкі музей Беларусі. Перадача 4-я. **20.30.** «Фантазія на тэму Фабержэ». Кінанарыс. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** Рускаму тэатру — 60 гадоў. Перадача 2-я. **23.25.** НІКа. **23.40.** Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **7.20.** Творчество народов мира. **7.50.** Мультфильмы. **8.35.** Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика». **9.50.** Музыкальный киоск. **10.20.** Под змаком ПИ. **11.10.** Премьера мультсериала «Шексперииада». Фильм 4-й. **11.40.** 100 дней Билла Клинтона. **12.25.** «Небесный тихоход». Художественный фильм. **14.25.** Премьера мультфильма «Принц и русалочка». **14.50.** Международный балетный приз Бенуа на сцене Большого театра. **16.45.** Великолепная семерка. **17.45.** Погода. **17.50.** Тема. **18.35.** Премьера художественного фильма «Тишина». 3-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Портрет на фоне. **21.25.** Премьера художественного фильма «Путь героина». 4-я серия. (Англия). **22.25.** Магия моды. **23.40.** Петербургский дворцовый бал. **24.25.** «Большая перемена». Художественный телефильм. 3-я и 4-я серии.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Родники. **7.55.** Детский телевизионный театр. **8.55.** Новый старый мир. **9.25.** Только для вас. **9.45.** Аты-баты... **10.25.** «Садко». Мультфильм для взрослых. **10.40.** Кинра. «Акинфея». **11.10.** Кинотеатр повторного фильма «Высота». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Перекресток судеб. **14.10.** Зигзаг удачи. **15.10.** Театральный разъезд. **15.55.** Поют драматические актеры. **17.25.** Любимые комедии. «Не горюй». **19.25.** Праздник каждый день. **19.35.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 162-я серия. **20.25.** Балет Санкт-Петербурга. **21.10.** Масон-шоу. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Ночной клуб Эс-эн-си. **23.30.** Премьера телеэкрана. «Смерть детороба».

ПОЛЬША-I

7.00. «Тайны Сахары». Сериал. **8.35, 18.25.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **9.00.** Музыкальная программа. **10.00, 13.00, 20.30, 23.45.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Капитан Конрад». Сериал. **12.00.** Рынок труда. **12.15.** Приятное с полезным. **12.30.** Тележурнал. **13.10, 17.00.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** Документальный сериал. **14.45.** Кухня. **15.05.** Наша Балтика. **15.20.** Рисуй с нами. **15.35.** Лаборатория. **16.00.** Играет музыка. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Телекомпьютер. **17.10.** Программа для детей. **17.50, 24.00.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.50.** Антенна. **19.15.** Исторический журнал. **19.40.** Публицистическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.15.** «Легенда Техаса». Серия 2-я. **22.10.** Поэзия о хозяйстве. **23.00.** Что слышно? **23.15.** Карикатура костелов. **00.10.** Беседы с Никодимом. **00.50.** Горячая линия. **01.00.** Возвращение бардов. **01.30.** Репортаж. **02.15.** Телефильм воспоминаний. **03.10.** Телетеатр. «Триумф медицины».

ПОЛЬША-II

9.00, 12.00, 14.00, 17.30, 22.00, 01.15. Панорама. **9.10, 19.00.** Местная программа. **9.35, 17.50.** «Кэт и Алли». **10.10, 19.35.** «Поколения». Сериал. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Развлекательная программа. **11.30.** Французский язык. Урок 24-й. **12.15, 18.20.** Отчизна. **12.30.** Марафон трезвости. **13.15.** Музыкальная программа. **14.25.** Художественный фильм. **14.50.** Музыкальная программа. **14.55.** Вечерняя студия. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Открытая студия. **16.00.** Документальный фильм. **16.20.** Портрет поколения. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Из краковского хроника. **17.20.** Тележурнал. **17.35.** Стиль в моде. **18.40.** Моя вера. **21.00.** Без перерыва. **21.50.** Фестиваль фильмов З. Рыбчинского. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Ева». Художественный фильм.

5, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 00.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Лявоны». Фільм-канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 11-клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** ТВ-пасылк. **11.05.** Беларускія. Навукова-папулярны фільм. **11.55, 16.10.** Мультфільмы. **12.20.** «Запіскі Вар'ята». Спектакль тэатра-студыі кінаакцёра. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Атрад спецыяльнага прызначэння». Мастацкі фільм. 3-я і 4-я серыі. **16.25.** Відэакнігаўдзь. Навіны кіна-відэа-будзьб. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.) **17.35.** Рынак і эканоміка. (Гр.) **18.20.** Гарадніца. Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **19.10.** Спакаваецца клопаты. **19.25.** Гэ, Ніна й Сокол. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Беларусь» (Мінск) — КІМ (Віцебск). **23.50.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Кидди-видди. **8.35.** Премьера научно-популярного фильма «Несравненный Дягилев». **9.30.** Таланты и поклонники. **10.30.** «Горячев и другие». Художественный телесериал. 13-я серия. **11.20.** «Большая перемена». Художественный телефильм. 1-я и 2-я серии. **13.25.** Премьера телефильма «Знак Танба». **13.55, 15.15.** Мультфильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **16.00.** Джем. **16.20.** Клуб 700. **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Шаги навстречу». **17.55.** Азбука собственника. **18.05.** Погода. **18.25.** Премьера художественного фильма «Тишина». 4-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Портрет на фоне. **21.35.** Премьера художественного фильма «Путь героина». 5-я серия (Англия). **22.30.** Черта с два... **23.25.** Л-клуб. **00.10.** Пресс-экспресс. **00.20.**«Джаз в кармане». Фильм-концерт.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Утренний концерт. **8.10.** Пилигрим. **8.55.** У Ксюши. **9.25.** Досуг. **9.40.** Мульти-пульти. **9.45.** Балет Санкт-Петербурга. **11.00.** «И жизнь, и слезы, и любовь». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.**Антракт. **13.40.** Белая ворона. **14.25.** Любимые мелодии. **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** «Солнечный диск». Международный фестиваль детского эстрадного искусства. Часть 1-я. **16.15.** Бизнес: новые имена. **16.30.** Трансросэфир. **17.15.** Христианская программа. **17.45.** Господа-товарищи. **18.00.** Памяти Нины Кондратовой. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 163-я серия. **20.15.** Наш сад. **20.45.** Экран криминальных сообщений. **20.55.** 60 минут. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Давайте разберемся. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Баскетбольное обозрение. **23.45.** Фестиваль «Открытая музыка-93».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00, 13.00, 20.30, 23.45.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Легенда Техаса». Серия 2-я. **12.10.** Репортаж. **13.10, 17.00.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Об авторах судят по их произведениям. **14.10.** «Наш век». ДокументаЛьный сериал. **15.00.** Система. **15.30.** Каталог памятников. **15.40.** Премьера в Белграде. **16.05.** Под обстрелом. **16.30.** Композитор и его город. **17.05.** Программа для подростков. **17.50, 24.00.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Счастье нельзя купить». Сериал. **19.15.** Экологическая программа. **19.35.** Лаборатория. **20.00.** Вечеринка. **21.15.** Спортивная студия. **23.05.** Наши6 польские. **23.30, 01.55.** Развлекательная программа. **00.10.** Горячая линия. **00.20.** «Ярмарка». Художественный фильм. **02.15.** «Точка зрения». Сериал. **03.05.** Джаз. **04.00.** Важнейшие события XX века.

ПОЛЬША-II

9.00, 12.00, 14.40, 17.30, 19.30, 22.00, 01.00. Панорама. **9.10, 19.00.** Местная программа. **9.40, 17.50.** «Приключения Гукки Фина». Сериал. **10.10, 19.35.** «Поколения». Сериал. **10.40.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 27-й. **11.35, 13.10.** Развлекательная программа. **12.05.** Спортивная студия. **12.15.** Сорок пять минут со спортом. **13.00.** Студия второй программы. **13.30.** Автожурнал. **14.05, 21.00.** «Орел или решка». Сериал. **15.00.** Открытая студия. **16.15, 20.00, 00.20.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Артист и его мир. **17.35.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **18.15.** Меандры архитектуры. **18.40.** Журнал купцов и промышленников. **20.45.** Тени жизни. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Телетеатр. «Евреи Петербурга». **00.40.** Неизвестные ленты.

6, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 00.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Павел Філімонаў ва ўспамінах сучаснікаў». Дакументальны фільм. **9.45.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.35, 17.00.** Мультфільм. **10.45.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Беларусь» (Мінск) — КІМ (Віцебск). **12.15.** Адкрыты чэмпіянат Беларусі па воднаму пола. «Прыор» (Мінск) — РШВСМ (Мінск). **13.00.** «Букавінскія карцінкі». Фільм-канцэрт. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Атрад спецыяльнага прызначэння. Мастацкі фільм. 5-я серыя. **14.50.** «Вузельчыкі памяці». Кінанарыс. **15.05.** Усміхніся, зорачка. **16.25.** Беларуская мова. 1-ы клас. **16.40.** Для школьнікаў. Скарбы беларускай гісторыі. **17.40.** Тэлебіржа. **17.50.** «Ханатлас». Кінанарыс. **18.00.** Тэледыялог. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Гродна). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** Урокі прадпрымальніцтва. (Гр.). **19.45.** Пазіцыя урада. **20.00.** Трэці тайм. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». Студыя «Сэнс» у Салігорскім раёне. **23.55.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО

5.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай... **8.40.** Джем. **9.10, 17.25.** ...До 16 и старше. **9.55.** «Сергей Островой: стихи и песни». Фильм-концерт. **10.50, 00.50.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Большая перемена». Художественный фильм. 3-я и 4-я серии. **13.25.** Премьера телефильма «Летательные сны». **13.45, 15.30.** Мультфильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Концерт. **16.00.** Джем. **16.30.** Ржевский вариант. **18.05.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «СНГ: кредит взаимного доверия». **18.25.** Погода. **18.30.** Премьера художественного фильма «Тишина». 5-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Премьера художественного фильма «Путь героина». 6-я серия. (Англия). **22.05.** Портрет на фоне. **22.50.** Премьера мультфильма для взрослых «Капитан Пронин в Америке». **23.25.** Звуковая дорожка. **00.05.** Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Кипрас Мажейка. **8.25.** Фестиваль «Открытая музыка-93». **9.10.** Российская энциклопедия. **10.15.** Козырная дама. **10.45.** Параллели. **11.00.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 162-я и 163-я серии. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Досуг. **13.40.** Петербургский ангажемент. **15.10.** Мульти-пульти. **15.20.** Там-там новости. **15.35.** Бизнес в России. **16.00.** Трансросэфир. **16.45.** Обратный адрес. **17.15.** М-трест. **17.30.** Азы карьеры. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 164-я серия. **20.15.** Экран криминальных сообщений. **20.25.** Хроно. **21.00.** Отечество мое. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Санкт-Петербургская опера. **23.45.** Старые, старые ленты.

ПОЛЬША-I

7.00. «Точка зрения». Сериал. **7.50.** Экологический журнал. **8.15, 18.25.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал. **9.00, 01.10.** Это люблю. **10.00, 13.00, 20.30, 23.45.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00, 21.15.** «Клуб «Парадайс». Сериал. **11.50.** Сто лет. **12.00.** Репортаж. **12.30.** Военный киножурнал. **13.10, 17.00.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** «Подводная одиссея команды Кусто». **14.40.** Документальный фильм. **14.50.** Мы живем в Польше. **15.10.** Не только динозавры. **15.25.** Вокруг света. **15.50.** Животные мира. **16.35.** Мы взрослые. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50, 24.00.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **19.10.** Католический журнал. **19.40.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **22.10.** Только в первой программе. **22.45.** Фестиваль песни «Вроцлав-93». **23.15.** Пегас. **00.10.** Большие споры поляков. **00.55.** Танцующий капитан. **01.00.** Горячая линия. **02.15.** «Бестия». Художественный фильм. **03.55.** Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00, 12.00, 14.00, 17.30, 22.00, 01.00. Панорама. **9.10, 19.00.** Местная программа. **9.40.** Жизнь в зоопарке. **10.00.** Студия второй программы. **10.10, 19.35.** «Поколения». Сериал. **10.35.** Мир женщин. **11.05.** Урсала фон Ридигинсвард. **11.25.** Театральная программа. **12.05.** Пастернак. **13.30, 20.10.** Развлекательная программа. **14.05.** Киносеанс. **14.35.** Польский рок. **15.00.** Открытая студия. **16.00.** Программа для детей. **16.25.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Большой мяч. **17.40.** Повторение прошлого. **17.55.** Жизнь в зоопарке. **18.15.** Публицистическая программа. **20.30.** Концерт из С. -Петербурга. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.10.** «Тени». Художественный фильм. **00.40.** Неизвестные записи.

7, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Сорак першы — наш год прызыўны». Тэлефільм. **9.00.** Беларуская мова. 1-ы клас. **9.15.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.05.** Рок-Айленд-шоу. **11.25.** Пазіцыя урада. **11.40.** «Калі-небудзь». Дакументальны фільм. **12.10.** Патаемны намер. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** Кінанастальгія. «Быў месяц май». **15.30.** «Песні маладосці». Фільм-канцэрт. **16.00.** Для дзяцей. «Жылі-былі дурні». Спектакль. **17.40.** Студыя «Тэлесябрына». **17.50.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.00.** Толькі па пятніцах. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **18.30.** Футбол. «Дынама» (Мінск)—«Дынама» (Масква). **20.20.** Крок у заходні рынак. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Беларускі вакзал». Мастацкі фільм. **23.15.** «1308». Конкурс песні. **24.00.** НІКа. **00.15.** Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **8.45.** Фирма гарантирует. **9.20, 15.10.** Художественный фильм для детей «Бешеная». **9.35.** Мелодии фронтовых лет. **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 1.10.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Великая магия». Фильм-спектакль. **13.50.** Премьера фильма «Весенние зарисовки». **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **16.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Здравствуйте, мои дорогие!». **16.50.** Дело. **17.30.** Азбука собственника. **17.40.** Погода. **17.45.** Человек и закон. **18.15.** Вагон «03». **18.45.** Премьера ходужественного фильма «Тишина». 6-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** ВИД представляет: Поле чудес, Человек недели, Политбюро, Музобоз, Автошоу, Программа Икс, Площадка обоза, Юрий Айзеншпис и его друзья.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Антреприза. **8.40.** Наш сад. **9.10.** Старые, старые ленты. **9.40.** В мире животных. **10.40.** Параллели. **10.55.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 164-я серия. **11.45.** Отечество мое. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** Премьера художественно-документального фильма «Сладкая греза». **15.10.** Телебиржа. **15.40.** Там-там новости. **15.55.** «Солнечный диск». Международный фестиваль детского эстрадного искусства. Часть 2-я. **16.25.** Трансросэфир. **16.55.** «Сослан на планету Земля». Художественный фильм. 9-я серия. **17.45.** Звезды не гаснут. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Расстанемся, пока хорошие». 1-я и 2-я серии. **21.40.** Антракт. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Клиповая аллея. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** «К-2» представляет: «Ню». **00.10.** Клуб «Желтая подводная лодка».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00, 13.00, 20.30, 23.45.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Дошкольники дома. **11.00.** Программа французского телевидения. **12.45.** Четверть часа на экране. **13.10, 17.00.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00, 00.10.** Документальный фильм. **14.55.** Законы и люди. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Вокруг книги. **15.45** Отвечу на каждый вопрос. **16.00.** Состояние души. **16.15.** Такая жизнь. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.05.** Для детей. **17.50, 24.00.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Важнейшие события XX века. **19.00.** Право и бесправие. **19.20.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **21.15.** «В субботу, в воскресенье и понедельник». Художественый фильм. **22.50.** Репортер. **01.05.** Горячая линия. **02.05.** Агнешка Осецкая приглашает. **03.10.** «Темида». Художественный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00, 12.00, 14.00, 17.30,22.00.01.15 Панорама. **9.10, 19.00.** Местная программа. **9.40, 17.50.** Мультфильм. **10.05, 12.05, 13.00.** Студия второй программы. **10.10, 18.20.** «Кэт и Алли». Сериал. **10.35.** Мир женщин. **11.05.** Литературный журнал. **11.45, 16.00.** Развлекательная программа. **12.10.** Программа о животных. **13.10.** Необитаемый остров. **14.05.** «Астралийцы». Сериал. **15.00.** Музыкальная программа. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Документальный фильм. **17.00.** Программа для молодежи. **17.35, 22.30.** Спорт. **18.45.** Репортеры «двойки» представляют. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** Художественный фильм. **01.25.** Телеспектакль «Сообщница».

8, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.50.** Пад купалам сусвету. **8.20.** «Беларускі вакзал». Мастацкі фільм. **10.00.** «Бярэсце». Мастацка-публіцыстычная праграма. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Пісьмы пра вайну. **11.45.** Урокі здароўя. **12.15.** Адкрыты чэмпіянат Беларусі па воднаму пола. «Прыор» (Мінск)—зборная Малдовы. **13.00.** «Трэба жыць». Дакументальны фільм. **13.50.** «Сення і штодзень». Тэлефільм. **14.50.** Мультфільмы. **15.40.** Паміж намі, жанчынамі»... **16.25.** Хрысціянская праграма. **17.00.** Танцавальны марафон. **18.20.** Процістаянне. **18.55.** Музычны фестываль «Мінская вясна». **19.45.** Студыя «Тэлесябрына». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Мастацкі фільм «Снягі Кіліманджара» (ЗША). **23.35.** НІКа. **24.00.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.15, 15.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Пресс-Экспресс. **6.55.** Субботнее утро делового человека. **7.40.** Спорт-шанс. **8.10.** Погода. **8.15.** «Марафон-15» — малышам. **8.40.** Экстро-НЛО. **9.10.** Автограф по субботам. **9.40.** Экологическое обозрение. **9.55.** Медицина для тебя. **10.35.** Премьера мультсериала «Шекспириада». Фильм 5-й. **11.05.** Тройка, семерка, туз. **11.15.** Киноправда. Художественный фильм «Сталинградская битва». 1-я серия. **13.00.** Играй, гармонь! **15.20.** Центральный экспресс. **15.50.** Премьера мультфильма «Принц и Русалочка». **16.15.** Спортивная программа Ультра-Си. **16.55.** Красный квадрат. **17.35.** В мире животных. **18.15.** Оба-на-угол-шоу. **18.45.** Премьера художественного фильма «Негативное изображение». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Последние дни Помпеи». 1-я серия (США). **21.40.** «Белоснежка и семь гномов». Эльдар Рязанов беседует с Леонидом Якубовичем. **22.20.** Донецк приглашает друзей. **00.25.** Памятные страницы кино.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.50.** Формула-730. **8.20.** Наш «Ералаш». **8.50.** Фольклор. **9.20.** Непознанная Вселенная. **9.50.** Ретро-шлягер. **10.20.** Как жить будем? **11.05.** Кинотеатр повторного фильма. «Живые и мертвые». 1-я серия. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Пилигрим. **14.05.** Изабель. **14.50.** Уходящая натура. **15.35.** Золотая шпора. **16.05.** Футбол без границ. **17.00.** Фестиваль искусств «Золотая звезда». **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Военно-полевой роман». Художественный фильм. **20.50.** «Улыбка Джоконды». Мультфильм для взрослых. **21.00.** Совершенно секретно. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «А». **23.30.** «Хроника пикирующего бомбардировщика». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00, 13.00, 20.30, 00.10.** Новости. **10.10.** Зерно. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **11.50.** Английский язык для детей. **12.00.** Документальный фильм. **12.40.** «Генерал». Документальный фильм. **13.10.** Программа о семье. **13.40.** Путешествия. **14.30.** Концерт. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.25.** Телетеатр воспоминаний. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Детектив в сутане». Сериал. **19.20, 03.55.** Музыкальная программа. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «В субботу, воскресенье и понедельник». Художественный фильм. **23.10.** Карьеры и барьеры. **00.20.** Спортивная суббота. **00.50.** Ночное кино. «Что-то». **02.35.** Ночи в Лас-Вегасе. **03.30.** «Темида». Сериал.

ПОЛЬША-II

8.30. Документальная программа. **9.00, 17.30, 22.00, 01.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.25.** Урок языка глухонемых. **10.30.** Приветствие. **10.40.** Сообщество в культуре. **11.10.** Что слышно? **11.50, 14.00.** Развлекательная программа. **12.45.** Киносеанс. **14.30.** Домашний врач. **14.50.** Тележурнал. **15.00.** Польские фамилии. **15.30.** Спортивная программа. **16.20.** Животные мира. **17.00.** Письма из Европы. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.40.** Программа на вечер. **17.45.** «Полный дом». Сериал. **18.10.** Большая игра. **19.00.** Местная программа. **19.35.** Академия польского кино. **21.30.** Большой спорт. **22.25.** Слово на воскресенье. **22.35.** Журнал культуры. **23.15.** Культурно-публицистический журнал. **23.45.** «Трактир на пустыре». Сериал. **00.30.** Поет Ю. Шенчило. **01.05.** Концерт.

9, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.05. Поле памяці. Тэлефільм. **8.35.** Студыя «Тэлесябрына». **8.55.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **9.45.** Справы вайсковыя. **10.30.** З латаю «ОСТ». **10.45.** Тэлеклуб «Пошук». **11.15.** Рознакаляровая карусель. **12.15.** «Кінаэкран-93». Май. **13.30.** «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 14-я серыя. **14.05.** Пяць зорак. **15.05.** Асілак. **15.55.** Таямніца. **16.25.** Па слядах «Сатурна». **17.25.** Спявае Мікалай Майсеенка. **18.05.** Белвідэацэнтр прадстаўляе «Марыя». Дакументальны фільм. **18.35.** Чэмпіянат Еўропы па валейболу. Жанчыны. Турцыя — Беларусь. 1-я гульня. **19.15.** Запрашаем на вячоркі. **20.00.** Панарама. **20.30.** Пад купалам сусвету. **20.40.** Калыханка. **21.00.** «Калі гаварылі гарматы». Фільм-канцэрт з удзелам К. Шульжэнкі, Л. Уцёсава, Л. Русланавай, А. Райкіна. **21.50.** «Аперацыя «Вундэрланд». Мастацкі фільм. **23.10.** Парад папулярных мелодый. **00.10.** Чэмпіянат Еўропы па валейболу. Жанчыны. Беларусь — Турцыя. 2-я гульня. **00.50.** Сізбар-топ-10.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00, 14.00, 17.25, 23.00. Новости. **7.20.** Тираж «Спортлото». **7.40.** Из фондов ТВ. **8.10.** Премьера документального фильма «Дети войны». **9.00.** Мультфильм. **9.15.** Нам дороги эти позабыть нельзя... **10.15.** Военное ревю. **10.45.** Художественный фильм «Сталинградская битва». 2-я серия. **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.20.** Премьера документального фильма «Хор». **14.40.** Городошный спорт. Традиционные соревнования ветеранов Великой Отечественной войны, посвященные Дню Победы. **15.05.** Веди. **15.45.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.40.** Панорама. **17.20.** Телелоция. **17.50.** Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания. **18.00.** В День Победы: час воспоминаний... **19.00.** Погода. **19.15.** Художественный фильм «Танк «Клим Ворошилов-2». **20.40.** Московский кино-хит парад. **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Виктория.**23.25.** Парадиз-коктейль. **00.20.** Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ РОССИЯ

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Когда мы были детьми. **7.55.** Студия «Рост». **8.25.** Ностальгические посиделки. **8.50.** Мир и война. **9.20.** Программа «03». **9.50.** Аты-баты... **10.20.** Шаги. **11.05.** Кинотеатр повторного фильма. «Живые и мертвые». 2-я серия. **12.40.** Мульти-пульти. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Лучшие игры НБА. **14.35.** Познер и Донахью. **15.05.** Белая ворона. **15.50.** Телеафиша. **16.05.** Волшебный мир Диснея. «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». **16.55, 18.00.** Бал ветеранов. **17.50.** Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания. **19.25.** Праздник каждый день. **19.35.** Телевизионный театр России. **20.55.** Устами младенца. **21.25.** У Ксюши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Фильм-премьера. **22.45.** Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1».

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** «Подводная одиссея команды Кусто.» Сериал. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **8.55.** Публицистическая программа. **9.15.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Фильм для детей. **10.25.** Телеутро. **11.15.** Английский язык для детей. **11.25.** Документальный фильм. **12.20.** Море. **12.40.** Неделя. **13.25.** Телеконцерт пожеланий. **13.55.** Театр для детей. **14.50.** С камерой среди зверей. **15.05.** «Прощай, Рокфеллер». Сериал. **15.55.** Перец и ваниль. **16.30.** Сто вопросов. **17.25.** Тележурнал. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 188-я. **19.20.** Семь дней — мир. **19.50.** Развлекательная программа. **20.00.** «Вечеринка». Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Польская кухня». Сериал. **22.25.** Концерт. **23.10.** Спортивное воскресенье. **23.55.** Вечер а театре. **00.25.** Горячая линия. **00.35.** В старом кино. **02.35.** Встреча с Я. Петшаком. **03.05.** «Темида». Сериал. **04.20.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.20. Обзор событий недели (для глухих). **8.50.** Мультфильм. **9.15.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье (для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Трижды искусство. **12.00.** Утро симфонической музыки. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал. **13.45.** Тележурнал. **14.05.** Путешествия во времени и пространстве. **14.55.** Краковские легенды. **15.10.** Животные вокруг нас. **15.40.** Играет Р. Смендзянко. **16.00.** События недели. **16.30.** Час с Ханной Берберой. **17.25.** Программа дня. **17.30, 22.00, 01.00.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал. **18.05.** Внутренний пейзаж. **18.40.** Галерея «Двойки». **19.10.** Поэзия Р. Воячка. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** «Конь умнее седока». Комедия. **21.10.** Телеконференция. **22.35.** Колесо фортуны. **23.10.** Бенефис Я. Пешка. **00.10.** Кабаре. **01.15.** Развлекательная программа.

"Głos znad Niemna" - w każdym polskim domu!

Ogłoszenie

Przy Teatrze Lalek w Grodnie organizuje się pierwszy po wojnie Polski Teatr Amatorski. Serdecznie zapraszamy młodzież mającą zdolności aktorskie do udziału w jego działalności.

Wszystkich zainteresowanych prosimy o zgłaszanie się w siedzibie ZPB, Grodno, ul. Dzierżyńskiego 32.

HOROSKOP NA MAJ

BARAN (21 III - 20 IV). Praca będzie szła "śpiewająco". To nastroi Cię optymistycznie do całego świata. Skorzysta na tym ktoś z kim się poróżniłeś; dojdzie do zgody.

BYK (21 IV - 21 V). Konieczna jest pełna dyspozycyjność, a nawet wyrzeczenie i poświęcenie. Wyniki będą rewelacyjne, ale przy "zbiorach" nie chowaj się do kąta.

BLIŹNIĘTA (22 V - 21 VI). Rozjaśni się wreszcie horyzont, zauważysz, że wiosna jest w pełnym rozkwicie. Praca ciekawa, wymagająca zerwania z rutyną.

RAK (22 VI - 22 VII). Trochę to kłopotliwe, ale nie rezygnuj z okazji odświeżenia kontaktów rodzinnych. Rodzina to dobra rzecz, nie tylko na zdjęciu i w czasie występowania problemów.

LEW (23 VII - 22 VIII). Wiele masz do wygrania, jeżeli wyżej podniesiesz poprzeczkę. A mimo to, żyj na większym psychicznym luzie. Nie żałuj domownikom uśmiechu.

PANNA (23 VIII - 22 IX). Sporo rozstrzygnięć spraw. Nie wykluczone, że zostaniesz wciągnięty w światek intryg. Nie daj się zwariować i uważaj, aby plotki nie wpływały na Twe decyzje.

WAGA (23 IX - 23 X). Nie oglądaj się na innych, pokaż że potrafisz pracować samodzielnie i być niezastąpiony. W sprawach serca nie szukaj wrażeń, doceń to co już zdobyłeś.

SKORPION (24 X - 22 XI). To zrozumiałe, że nie lubisz krytyki (kto ją lubi?), a tymczasem ktoś wytknie Ci różne błędy. Zamiast się obrażać, pomyśl co należałoby zmienić.

STRZELEC (23 XI - 21 XII). To Twój ulubiony miesiąc i nie zawiedzie Cię. W pracy nowe przedsięwzięcia, wysokie notowania i życzliwe zainteresowanie szefa. Liczne i miłe towarzystwo.

KOZIOROŻEC (22 XII - 20 I). Jednego dnia wyrastać Ci będą skrzydła i działać będziesz z pewnością siebie, innego - ogarnie Cię apatia, zniechęcenie. Pora pomyśleć o urlopie.

WODNIK (21 I - 20 II). Skoncentruj się na obronie własnych racji i interesów. Ktoś wyraźnie miesza się do Twoich spraw i działa Ci na nerwy. Wybierz się w któryś weekend na majówkę.

RYBY (21 II - 20 III). Przeważać będą sprawy osobiste, a to za sprawą bratniej duszy. Docenisz kontakt z osobą o nieprzeciętnej indywidualności. Ona zadba o to, byś nie nudził się w życiu.

✶ ✶ Astrologia ✶

Druga dekada Byka 2-11 maja

Urodzeni w tej dekadzie pozostają nie tylko pod wpływem Wenus, ale i Księżyca. Ta różnorodność wpływów sprawia, że mają oni bardzo zmienny charakter, są podatni na namowy i sugestie ze strony innych osób. Niejednokrotnie jest to tylko maska,która wynika z nadmiernej uprzejmości, a nie z przekonania.

Wpływ Księżyca na Byki rozwija w nich zarówno cechy dodatnie, np. wrażliwość, uprzejmość, wyobraźnię, osobisty wdzięk, pamięć oraz zdolności artystyczne, jak i negatywne, np. nadwrażliwość, egoizm, nieśmiałość, brak silnej woli, bojaźń i lenistwo.

Urodzeni w tej dekadzie, mimo życiowego praktycyzmu, są romantykami namiętnymi w miłości, zwykle niezbyt uzewnętrznianej. Przejawiają też ochotę do podróży i poznawania świata.

Uogólniając cechy tych osób można powiedzieć, że są to ludzie inteligentni, uważni obserwatorzy życia, krytyczni i ostrożni, umiejący posłużyć się ironią, ale nie grubiańscy i nie demagogiczni. Mimo, że są przekonani o swojej racji, dla wygody nie upierają się przy tym.

Bywają zdominowani przez dążenie do korzyści materialnych,co odbija się na ich lojalności. Płeć odmienna interesuje ich odkąd przekonali się o jej zróżnicowaniu. Z powodzeniem w miłości nie mają większych problemów.

- Niektórzy mężczyźni to mają pomysły...

Drodzy Rodacy!

Już od dwóch lat istnieją w Grodnie klasy z polskim językiem wykładowym. Te klasy - to początki polskiej szkoły, a uczniowie są zwiastunami sławnej epoki polsko-języcznego szkolnictwa na Białorusi, tego, o którym marzyła Eliza Orzeszkowa, potajemnie nauczając młodzież literatury i historii Polski. Za tę możliwość ginęli Polacy, nasi dziadowie i pradziadowie w powstaniach, na Syberii i w łagrach.

Teraz są inne czasy. Ustawa o językach pozwala ludziom wszystkich narodowości uczyć się swego ojczystego języka.

Rodzice - Polacy!

Skorzystajcie z tej szansy historycznej, ponieważ ona zabezpieczy Waszym dzieciom drogę do polskości, do pięknej polskiej poezji i muzyki, do polskiej kultury i tradycji, otworzy bogactwa europejskiej cywilizacji.

Jeżeli o tym marzycie - oddajcie swoje dzieci do pierwszej klasy polskiej szkoły.

Podania są przyjmowane w Grodnie w szkołach: nr 7, nr 21, nr 25

rejonu Leninowskiego i w szkołach:

nr 3, nr 17, nr 29

Rejonu Oktiabrskiego

Oraz w Dziale Oświaty Związku Polaków na Białorusi:

Grodno, ul. Dzierżyńskiego 32
do 31 maja 1993 roku.

Wszelką informację można uzyskać przez telefon:

44-94-57, 44-63-75

Towarzystwo Szkoły Polskiej na Białorusi

SAVOIR VIVRE

Spotykasz na ulicy dawno niewidzianą osobę. Przy powitaniu ona pyta: "Co u ciebie?"

A. Odpowiadasz ze szczegółami o przeprowadzce, operacji babcinego pęcherzyka żółciowego, trójce z angielskiego, planach wakacyjnych...

B. Kwitujesz pytanie krótko: "Wszystko w porządku, a co u ciebie?"

Odpowiedź w stylu B jest bardziej światowa; w każdym razie "angielska". Anglojęzyczne "how are you" ("jak się masz") jest niczym innym, jak formą zwrotu "cześć, dzień dobry". Nikt nie oczekuje, że w odpowiedzi usłyszy wyczerpujące resume z domowych kłopotów. Odpowiedź brzmi zawsze "I'm fine" (w porządku). Podobnie u nas - na zdawkowe "Co słychać" odpowiadamy zdawkowo "dziękuję, wszystko dobrze". Dopiero kiedy znajoma (znajomy) drąży dalej: "Słyszałam, że się przeprowadziłaś, a jak zdrowie babci?" - rozumiemy to jako wyraz prawdziwego zainteresowania naszymi sprawami.

Odpowiedź w stylu A może być kłopotliwa na środku ruchliwego skrzyżowania. Co innego, gdy do spotkania dochodzi np. w tramwaju.

Jeśli przypadkowo spotkana znajoma śpieszy się. Lepiej nie trzymać jej za guzik.

Niepoważnie wygląda chowanie się za rogiem, za kioskiem, za drzewem - na widok znajomych. Jeśli nie masz ochoty na rozmowę - wystarczy przywitać się i dodać: "Wybacz, ale ogromnie się śpieszę, mam nadzieję, że się wkrótce spotkamy..."

Na pytanie - kto pierwszy mówi "dzień dobry" (mężczyzna kobiecie, młodsza kobieta starszemu mężczyźnie, starszy podwładny młodszemu szefowi?) - jest prostsza odpowiedź: - GRZECZNIEJSZY!

◆ Sławni Polacy ◆

Stanisław Moniuszko jest twórcą opery narodowej oraz pieśni opartych na elementach narodowych i ludowych. W ciągu swego życia pisał opery, operetki, msze, utwory religijne, kantaty, ballady, pieśni, utwory symfoniczne i kwartety smyczkowe. W swych utworach rozbudzał uczucia patriotyczne i wyzwalał chęć walki o wolną Ojczyznę.

Urodził się 5 maja 1819 r. w Ubielu na Białorusi w rodzinie ziemiańskiej. Ojciec był adiunktem kilku marszałków napoleońskich. Matka, obdarzona pięknym głosem, była pierwszą nauczycielką gry na fortepianie.

W 1827 r. rodzice przenieśli się do Warszawy. Przyszły kompozytor uczęszczał na lekcje czytania nut, gry na organach i fortepianie oraz na naukę teorii muzyki. Po trzech latach wraz z rodzicami przeniósł się do Mińska, gdzie przez kilka lat chodził do gimnazjum.

W 1837 r. Moniuszko wyjechał na studia muzyczne do Berlina, po ukończeniu których zamieszkał w Wilnie i podjął pracę organisty w kościele. W 1844 r. opublikował "śpiewnik domowy". Odbywał podróże do Warszawy, Petersburga, Paryża. W 1848 r. w Wilnie została wystawiona pierwsza dwuaktowa opera "Halka", a w 1858 r. rozbudowana już do 4 aktów "Halka" odniosła wielki sukces w Warszawie; jej twórca został dyrygentem Opery Warszawskiej. Tutaj Moniuszko brał czynny udział w życiu muzycznym, jako kompozytor, dyrygent oraz wykładowca w Instytucie Muzycznym. Wtedy powstają utwory muzyczne: "Flis" (1858), "Hrabina" (1860), "Straszny dwór" (1865), "Verbum nobile" (1861) i inne. W 1867 r. kompozytor tworzy muzykę do "Sonetów Krymskich".

Zmarł w Warszawie w 1872 r. Jego trumnę odprowadziło na Powązki 70 tys. osób.

Sprostowanie

Z przykrością stwierdziliśmy po fakcie, że do artykułu pod tytułem "Mówi mińska rozgłośnia radiowa" (nr 15 "Głosu") wkradły się pomyłki. Nazwiska bohaterów tej opowieści brzmią prawidłowo: Julia Flejto i pan Myśliński; natomiast Halina Romanowska nie jest prawnikiem, jak podaliśmy, lecz prozaikiem.

Serdecznie przepraszamy osoby zainteresowane, jak również naszych Czytelników.

Ogłoszenia

Z okazji imienin pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia księdzu proboszczowi świrskiej parafii - Wojciechowi Lemańskiemu.

Życzymy wielu łask Bożych, zdrowia i radości oraz dużo sił do pracy - głoszenia słowa Bożego.

Wierni z parafii świrskiej
ze wsi Chociłki

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji: 230005 Grodno, ul. Dzierżyńskiego 32, tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul. Poligrafistów 4

Tygodnik: indeks 63863
Nr rej. 8
Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Zamówienie nr...2051

Nakład: 11500 egz.

P.o. redaktora naczelnego L. Michajlik